

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kerepesi-ut 25.
Fiókiadóhivatal: Múzeum-körut 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG

Egész évre 14 kor., 1/2 évre 7 kor., 1/4 évre 3 kor.,
50 fillér, egy hónapra 1 kor. 20 fillér.
Egyes szám Budapesten és a vidéken 4 fillér.

A jászberényi elégia.

Budapest, június 12.

(K.) Megindulás nélkül még ellenfelei sem fogják Apponyi beszámolóját olvasni. Nem beszéd az, hanem elégia. Az ember, hallván a szomoru hangokat, hamarabb nyul a zsebkezdőjéhez, mint a kardjához. De nem is szólít ő haragra s a jó isten tudja, nem vétette-e el a megszólítást, nem mondta-e tisztelt választó közönség helyett tisztelt gyászoló gyülekezet. Fájdalmas, megindító, szivekbe markoló elégia hangzott el Jászberényben s a külső körülmények is inkább a véget, mint az új élet kezdetét árulták el. A volt nemzeti pártnak csak egy töredéke kísérte utján Apponyit, a régi tábor eltűnt, más hajlékot talált, más oltár előtt imádkozik. Hogy a szembeötlő hézagokat valahogyan kitöltse, más politikai pártok jóindulatu tagjai csatlakoztak a jászberényi menethez s ami csak a politikában lehetséges, a stilyedő hajóról menekülő patkányokat vendégszereplő idegen patkányok helyettesítették, nehogy a hajó stilyedését már ez a szembeötlő bizonyíték is elárulja. De ezekben a nehéz órákban Apponyi világosan látott, őt a vendégszereplők nem tévesztették meg, maga jelentette ki, hogy nem tudja elpártolt barátait megítélni, mert régi és mai politikája között van akkora a különbség, hogy a volt

nemzeti párt tagjai a formai következetesség sérelme nélkül tagadhatják meg tőle támogatásukat. És azt is maga mondta ki, hogy lehetetlen észre nem vennie a nemzet kedvezőtlen verdiktjét az ő vezéri hivatottságáról. Érti, tudja, be kell látnia, hogy utolsó barátainak ragaszkodása, ha lelkét emeli is, de nem jogosítja fel arra, hogy őket politikailag lekösse. A hajó stilyed: — mehet mindenki, ő marad.

Elégikus hangulatában Apponyi annyira nyíltan beszél önmagáról, hogy a szavakat egyenesen abból a frazeológiából kölcsönzi, mely az idők során róla mondott bírálatokból szűrődött le. Leghidegebb kritikusa se mondhatna róla mást, mint amit Apponyi maga mond: „Eszméim tért nyertek, de én egyénileg tért vesztettem. E szerint, úgy látszik, helyesen fogtam fel a nemzeti politika tartalmát, de nem értek annak taktikájához. Csinálom tehát tovább azt, amhez értek, és nem foglalkozom azzal, amit nem tudok!” Nem ilyen szépen, de ugyanezt mondták róla mindazok, akik mindig megbecsülték Apponyi ritka talentumát s mindig sajnálták, hogy a gyakorlati politikához minden érzéke hiányzik. S azt is mások mondták előbb, amit most Apponyi hirdetés választóinak s az egész nemzetnek, hogy a nép lelkének ama vezérek felé kell fordulnia, akik megmutatják neki a biztos fennmaradás

és az erőteljes haladás útját. Igen, erre volt szükség, erre van szükség. És Apponyi ma érzi, érti és méltányolja, hogy miért fordult a néplelek más vezérek felé. Mert ő tudott ugyan eszméket termelni, de maga ijedt meg azoknak megvalósításától. Olyan Mózes volt, aki megmutatta népének az ígért földjét, de nemcsak maga maradt künn, hanem népét is vissza szerette volna tartani. A maga habozásával és tépelődésével habozóvá és tépelődővé tette volna nemzetét is, mely pedig erőteljesen akar haladni. S azért megy a nemzet inkább kisebbrendű csillagok után, melyek a sötétségben megmutatják neki az utat, de minden rajongása mellett se követheti a napot, mely hol előtte van, hol utána van, hol fölkel, hol lemegy. Az Apponyi vezetése mellett el lehet szédülni, de nem lehet egy meghatározott irányban előrehaladni.

Nagyon messzire vissza és nagyon messzire előre jól lát Apponyi. Csak éppen ott nem lát jól, ahol vagyunk, mozgunk, haladunk. Most, hogy jó messzire haladtunk, visszafelé már jól látja a mások erényeit is, a maga hibáit is. A messi jóvendőbe is jól lát, mikor tépelődéseinek és önmargolásainak eredményeként azt hirdeti, hogy: „a nemzet nem nélkülözheti a nemzeti élet teljességének egyetlen lényeges szervét sem, ha nemzet akar maradni”. De ha azt

TÁRCA

A kétnejű.

— A Budapesti Napló tárcája. —

Írta: Jules Moinaux.

Mondják, hogy Görögország bölcssei, amikor egy napon Perianternél, Corinth tirannusánál egybegyűltek, e világ dolgairól beszélgettek. Hosszas vitázás után abban állapodtak meg, hogy csak két jó dolog van, az asszony és a bor s csak két szép dolog, az asszony és a rózsza.

Ezért hivatkoznak a kórhelyek és az asszonyok nem éppen mintaszertü életmódja miatt vált el. Ez urhölgy úgy váltogatta a barátait, akárcsak a keztyűt, de mindamelyik nem érezte magát legyőzötve, amikor a választ a bíróság kimondta.

Mikor pedig Beauvoisin újra szabad ember lett, szabadságát a legbőségesebben kiaknáza. Este éppenséggel nem sietett haza, járt színházba, klubba, játszott és vesztett, az éjszakákat házon kívül töltötte, de miután alaposan visszaélt a szabadságával, végre nem volt már egyéb vágya, mint az,

hogy újra megházasodjék. Hanem előbb utazni ment. Péterváron aztán megismerkedett egy Loiseleur nevű francia családdal, beleszeretett Loiseleur kisasszonyba és meg esküdött vele, miután felvilágosította a családot, hogy elvált ember. Az esküvő annak rendje és módja szerint megtörtént, még aznap este Párisba utazott az új pár és hat nap múlva Beauvoisin bevonult a fészkebe. Képzelték ezek után Beauvoisin meglepetése, amikor egy szép napon beállított hozzá az első felesége. Szerencsére második felesége a boltokat járta.

— Ön! — kiáltott fel Beauvoisin. — De hát mit akar ön itt?

— Látogatóba jöttem önhöz, — felelte az asszony nyugodtan. — Pedig azt is mondhattam volna joggal, hogy a családi tűzhelyemhez térek vissza.

— Micsoda családi tűzhelyez?!... — kérdezte Beauvoisin hosszas elképedés után. — Hát el vagyunk-e mi válva, vagy nem?

— Nem! — felelte az asszony a legnagyobb lelki nyugalommal.

Beauvoisin szinte megmeredett.

— Hogyan? — fuldokolta. — Hiszen kimondották az ítéletet.

— Az igaz.

— Megerősítette a főlebbviteli bíróság?

— Bizonyára.

— Nos hát?

— Nos és a semmitőszék? Hát arról egészen megfeledkezett?

— A semmitőszékéről?

— Persze, hogy arról! Vagy a semmitőszékét talán a tevéknek tartják fenn.

Az ügyvédem az ítéletben formahibát fedezett fel s amíg az új ítélet nincs, addig bizony az ön felesége vagyok.

II.

Beauvoisin úgy érezte magát, mintha fejbeütötték volna.

— Értesíteni akartam önt már a dologról, — folytatta az első feleség — de azt mondták nekem, hogy ön elutazott és várom kellett. Tegnap este ön megérkezett és most itt vagyok!

— Ur isten! — susogta rémülten a boldogtalan ember. — Hiszen akkor én kétnejű vagyok!

— Igen, még mindig a felesége vagyok — folytatta az asszony, amikor Beauvoisin sokáig nem tudott szóhoz jutni — és esküszöm, hogy méltó is vagyok önre.

Valami erőlyes tiltakozást várt erre s mivel az a szerencsétlen férfi, aki nem is hallotta, még egyre némaságba merült, csak tovább áradt ajkáról a szó, folytatta a békítést és mindenáron ki akarta mutatni, hogy csak a rágalom és bosszu áldozata. Mivel pedig Beauvoisin, aki képzeletben már a fegyházban látta magát, hát azt hitte, hogy megindította, azért ingadozásának véget akarva vetni igy szolt hozzá:

— De Ernest, békülünk hát ki! Könyvem voltam, de hülden soha; mert csakis téged szerettelek mindig, Ernest... És ha tudnád, mennyit szenvedtem... Igen, ugyancsak szivtelen és igazságtalan voltál s ha valaki féltékeny, hát igazságtalan is, de én mindent megbocsátok... kezét, az pedig

nézzük, ha ezt az igazságot a nemzet érdekében szükséges erőteljes haladással minő programmal akarja áthidalni, akkor megint csak azt látjuk, hogy Apponyi a régi maradt s noha azt állítja, hogy csak most ismerete fel az egész igazságot, most sem akar tulmerészkedni a félköveteléseken. Azt mondja, hogy a nemzet nem nélkülözheti a nemzeti élet teljességének egyetlen lényeges szer-vét sem, de azért módosított programja is teli van félkövetelésekkel. Politikai céljai közé veszi az önálló vámtérületet, de többévi átmeneti idővel és átmeneti rendszabályokkal. A népnevelés általában a kultúra terén barátja az intenzív állami tevékenységnek, de a föltétlen államosítást úgy nemzeti, mint szabadsági és kulturális szempontból határozottan ellenzi. Nemzeti jövőnk biztosítása szempontjából nem ismer fontosabb feladatot, mint a gazdasági értékek helyes társadalmi eloszlását, de azért a régi agrárius program folytatása mellett csak valami árnyék-iparpolitikának szószólója. Inkább azért beszél iparról és kereskedelemről, hogy ez se hiányozzék programjából, de amit mond, az a semminél is kevesebb. Kívánja katonai terén a nemzeti érvényesülést, de itt is beéri körülbelül az elvi kijelentésekkel. Így képzeli ő az erőteljes haladást. Aztán csudálkozik, hogy a nemzet úgy ítéli meg a mai Apponyit, mint a mai Apponyi a régi Apponyit.

Egy krónikás följegyzi Kleopatra királynőről, hogy konyháján minden pecsényéből tizet-tizenkettőt sütöttek s mindegyiket egy-egy félórával később kezdtek sütni, hogy bármely pillanatban ülné ebédhez Kleopatra, az egymásután sült pecsényékből föltálalhatták neki azt az egyet, mely éppen akkor éppen legizesebb, éppen

legtáplálabb. A többi pecsénye, mely már megégett vagy még sületlen maradt, nem került a királynő asztalára. A nemzetek konyháján a gondviselés a Kleopatra szakácstudománya szerint dolgozik. Nem lehet azt tudni, mikor éhezik meg a nemzet, mikor parancsolja az ebédet. Aki a kellő pillanatban legalkalmasabb, azt találja fel a gondviselés. Hányszor tállaltak már a nemzetnek az utolsó századnegyedben! De Apponyira nem került sor. Vagy megégett, vagy nem sült ki elég jól. Ugy látszik, nincs szerencséje. Vagy talán igaza van, mikor elégiát zeng s azt mondja, hogy mindig azzal foglalkozott, amihez nem ért? Akkor talán nem is forgatta soha a gondviselés a nemzeti konyha tűzén és nem is kerülhetett soha a nemzet asztalára...

BELFÖLD

Az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt ma este 6 órakor rövid értekezletet tartott, amelyen az elnökök akadályoztatása következtében *Hogdus* Károly elnökölt. Az értekezlet tárgya a magyar-horvát regnikoláris bizottsági tagságra való jelölés volt. Az értekezlet erre a tagságra egyhangulag *Konjathy* Bélát jelölte, mire az értekezlet véget ért.

A szegedi gróf emléke.

Szeged, június 12.

Újjáalkotásának negyedszázados jubileumát ünnepelte ma Szeged városa a kormány, a szomszédos törvényhatóságok főispánjai és polgármesterei jelenlétében. Ma volt ugyanis huszonöt esztendeje, hogy gróf *Tisza* Lajos lejött Szegedre, hogy végrehajtója legyen az elpusztult város romjain elhangzott királyi szónok és valóra váltsa a magyarság akaratát. Az ünnep lélekemelő mozzanata volt a *Tisza*-szobor leleplezése a Széchenyi-tér parkjában, a városi székhelytel szemben.

A kormány tagjainak különvonata, mely

az éjszakát *Szatymaz* állomáson töltötte, reggel 1/9 órakor érkezett Szegedre. Az állomáson a város előkelősége diszmagyarban és ünnepi ruhában jelent meg. A kormány tagjai közül gróf *Tisza* István miniszterelnökön kívül eljöttek az ünnepélyre gróf *Khuen-Hédervary* Károly ő felsége személye körüli miniszter, *Hieronymy* Károly kereskedelmi miniszter, *Plósz* Sándor igazságügyminiszter, *Berzeviczy* Albert közoktatásügyi miniszter és *Tallán* Béla földművelésügyi miniszter, továbbá *Zsilinszky* Mihály, *Sándor* János és *Bernáth* Géza államtitkárok.

Dr. *Lázár* György polgármester üdvözlésére gróf *Tisza* István azt válaszolta, hogy a mai ünnepen minden igaz magyar ember szíve együtt dobog Szeged város lakosságával.

Ezután a vendégek és a fogadásukra megjelent közönség hosszu kocsisorban bevonultak a fellobogózott városba, bár az eső szemezett, az egész utvonalon óriási közönség állott sorfalat, amely a kormányt lelkesen éljenezte.

(Küldöttségek a kormánynál.)

Déléltől 1/2 10 órakor a *Tisza*-szálló kistermében fogadta a miniszterelnök a kormány jelenlevő tagjainak társaságában a tisztelgő küldöttségeket, még pedig elsősorban a törvényhatóság küldöttségét, amelyet *Kállay* Albert főispán vezetett. A főispán üdvözlő beszédére gróf *Tisza* István a következőképp válaszolt:

Tisztelt uraim! Most, midőn e lélekemelő ünnepélyen jelenünk meg az önök körében, önkéntelenül fölbrednek lelkemben azon idők emlékei, amidőn mint nagyon fiatal ember párszor megfordultam Szegeden s itt közvetlen szemtanuja lehettem annak a becsületés munkának, amelyet a város derék polgárságának egészséges testi-lelki erejére támaszkodva, végzett itt egy becsületés, igaz férfi, aki egy igaz ügyvel egészen azonosította magát. Majd, midőn ő bevezette itteni küldetését, ha megfordultam e város területén, minden újabb idejövetelem újabb öröm forrása volt, mert láthatam azt, hogy a megkezdett küzdelmet becsülettel folytatja e város polgársága. És nagyon igaza van az önök t. szónokának: ez a munka ma sinosen befejezve és nem lesz befejezve soha, mert azt a törekvést, amelynek jelszava: „Mindig előre”, előre az anyagi és szellemi jólét mindmagasabb polcai felé, azt e törekvést folytatnunk kell utolsó lehelletünkig és olyan nemzedéket kell magunk után hagynunk, amely ugyane törekvések folytatólag szolgálatában álljon. (Élénk éljenzés.)

A közt a sok, talán aggasztó jelenség között, amelylyel mindenki találkozik, aki gon-

gépiesen túrta. Mikor aztán az asszony ezt látta, akkor a nyakába borult és meg akarta csókolni. Ez a kissé élénk mozdulat kiragadta Beauvoisint tempultságából, eltaszította magától a kísérőt asszonyt és valóssággal üvöltve szólt rá:

— Ki veled, nyomorult! Ki veled!

Ebben a pillanatban egy fiatal úde hang szólalt meg.

— Ernest!

A második feleség volt. Az első feleség erre kitört dühvel pattant fel:

— Ha! — kiáltotta. — Egy asszony van itt! Szeretője van neki!

Beauvoisin magánkívül ragadt meg, hogy az ajtón kituskoljok, de az asszony kitépte magát és rákiáltott:

— Kérem, csak senni erőszakosság; megyek én magamtól is! Hanem — tette hozzá gonosz mosolylyal — hallani fog még fölém!

Ideje volt éppen, hogy elment, mert az utódja a következő pillanatban már be is toppant a cselédjével, aki csomagokat hozott utána. Nagy buzgóságában, amelylyel bevásárlásairól az urának beszámolt, észre sem vette azt a nagy zavart, amelyben Beauvoisin hánykolódott.

III.

Hanem Beauvoisin a szövetek megsemmisítése után sem szerezte vissza nyugalomát, egész este szórakozott volt s még fiatal feleségének csókjai iránt sem fogékony. Hiába mentegődözött hirtelen rosszsulléttal, a fiatal asszony nem akart tudni erről és i-

— Az nem igaz, ön titkol előttem valamit!

Izgatottságában Beauvoisin semmit sem tudott válaszolni, s most kitört a szokásos féltékenykedési jelenet.

— Ön megcsal engem, önnek szeretője van! Ó mama!

Ebben a pillanatban csöngetés hallatszott kívülről.

— Látod — mondotta Beauvoisin — bizonyosan a lakók, akik a botrány miatt jönnek szólni.

— A törvény nevében nyissanak ajtót, a rendőrbiztos van itt!

Beauvoisin megremegett arra a gondolatra, hogy bigámiáért akarják letartóztatni, s mivel nem tett rögtön eleget a felszólításnak, a rendőrbiztos azzal fenyegetődzött, hogy betöreti az ajtót.

A cseléd rémülten rontott be.

— Asszonyom, — mondta — a rendőrbiztos van itt, kinyissam az ajtót?

— Igen, de hát mit akar? — kérdezte a fiatal asszony magánkívül.

Beauvoisin, aki egész testében remeggett, egyetlen szóval sem tudott válaszolni.

— Aha, — mondta az asszony, — hiszen rögtön mondtam, hogy valami nincs önnél rendben, megjíedt a rendőrbiztostól. Tudni akarom az igazat.

Es meghagyta a cselédnek, hogy nyissa ki az ajtót.

A rendőrbiztos lépett be az első számú Beauvoisinnéval.

— Láthatja, biztos ur, — mondotta az asszony — tetten értük őket!

— Ugy van, asszonyom — felelte a rendőrbiztos, majd nyomtatványt vett elő a zsebéből s kijelentette, hogy jegyzőkönyvet kell fölvennie.

— Jegyzőkönyvet? De hát miről? — kérdezte a fiatal asszony leirhatatlan izgatottsággal.

— Nos hát arról, hogy ez urnak a családi fészkeben a szeretőjét találtuk.

A fiatal asszony felháborodva tiltakozott s az urára förmedt.

— En az ön szeretője? De hát feleljen erre, feleljen.

Az a boldogtalan ember pedig mindent tudott, csak felelni nem. Akármint mond is, mindenképpen benne van a veszedelemben.

Akkor fiatal felesége gyors elhatározással írást hozott elő s oda mutatta a rendőrbiztosnak az esketési bizonyítványt. Az pedig megnézve az írást az első feleséghez fordult:

— De hát akkor mit akar ön? Hisz ő nagyságáék teljesen kifogástalanul házások.

— Na, ez ugyancsak cifra dolog megint.

— felelte az első asszony ördögi kacagással. — Hiszen akkor ez az ur kétneji.

— Kétneji! — sikoltotta a férj.

— Ugy van — hagyta helyben a rendőrbiztos.

Aztán kifejtette a helyzetet s az első feleség is diadalmasan állapította meg, hogy ez a házasság semmis. Az ítélet csak három nap múlva lesz meg, majd elmegy az elnökhöz, és úgy tovább. Beauvoisin szinte eszméletlen volt, fiatal felesége könnyárban uszott.

— De uram — mondotta a rendőrbiztos, aki az esketési bizonyítványt figyelme-

dolgozó lélekkel nézi nemzetünk sorsát, egy vigasztaló, bátorító momentumot találak mindig: az alföldi magyarságban létező őserőt. Talán egy pontja sincsen ennek az országnak, amelynek inkább hivatása volna találkozási pontul szolgálni a magyar nép őserője, és a kultúra között mint Szeged városának. Érezzék ezt a missziót lelkükben, igyekezzenek, úgy amint eddig is tették, azt mind jobban és hatalmasabban megoldani. E működésük terén a kormány teljesen odaadó támogatásával fognak találkozni. (Lelkes éljenzés.)

Ezután az összes hitfelekezetek lelkészeinek küldöttsége jelent meg, amelynek nevében *Jászay Géza* esperes-apátplébános üdvözölte a kormányt, hangsúlyozva, hogy habár különböző hitelvek alapján igyekeznek is a hívek szívében a vallásosságot és a jó erkölcsök szeretetét ápolni, de a hazaszeretet szent tüzeit mindnyájan egyformán éleztik.

Gróf *Tisza István* erre ekképp válaszolt:

Fogadják kétszeres köszönetünket azért, hogy felekezeti különbség nélkül, egy baráti körben egyesülten, fordultak hozzánk. Ha van valami, ami örömmel töltheti el a vallásos ember lelkét, úgy az a felekezeti lelkészei között az összhang, az igaz szeretet és a testvériség jelensége lehet. Vallásos embernek tartom magamat. Ezért mindig azt tartottam, hogy csak az lehet igazán hű híve és szolgálója vallásának, aki megbecsüli mások vallásos érzelmét, csak az lehet igazán méltó hirdetője az Üdvözítő fenkölt tanainak, akit vallásos meggyőződése lelkében nem választ el és nem tesz idegennek olyanokkal szemben, akik más vallást hirdetnek. Ha valahol, úgy Magyarországon, ahol soha semmi téren hazánk iránt való kötelelességeinkről nem szabad megfeledkeznünk. A mi körünkben annyi veszedelmes ellensége van az emberiség jólétének, akik ellen minden vallás szolgálója egyesült erővel szállhat sikra, akik ellen természetes szövetségstársnak kell, hogy minden vallás érezze magát. Valóban végzetes könnyelműség volna az egyes vallások közti egyenletlenkedésben csorbitani azt az erőt, amelynek minden porcikájára szükség van, ha a vallás áldásait egyáltalán meg akarjuk tartani az istent és embert tagadó és romboló igazságokkal szemben. A közös ellenség itt van, a közös magaslatos feladat tehát minden egyház szolgálója előtt az, hogy a vallás malasztját megtartsa az emberiség számára ezekkel a támadásokkal szemben. Legyenek róla meggyőződve, hogy senki a vallás magaslatos feladatát jobban nem érzi, mint a mai kormány tagjai és hogy a nemzeti ügyet mi sem szolgálhatjuk az óhajtott sikerrel, ha összes törekvéseinkben nem számíthatunk a vallás szolgáinak odaadó segítségére is. En arra kérem önöket, hogy amint mi, az államhatalom képviselői, természetes szövetségeseinknek érezzük magunkat a vallással, úgy

sen nézegette — hiszen ez az irás egy hetes.

— Ugy van uram — felelte a szegény fiatal asszony — éppen egy héttel ezelőtt volt az esküvőnk.

— Oroszországban, asszonyom. És mivel az orosz naptár és a mi naptárunk között tizenkét nap különbség van, az ön ura törvény szerint csak négy nap múlva lenne kétnégy.

— Nos, — felelte a panaszos nő. — Ő nagysága egyszerűen szeretője ennek az urnak, tessék fölvenni a jegyzőkönyvet!

— Bocsánat! A dolog még sem megy olyan gyorsan — felelte a rendőrbiztos, — miközben a jegyzőkönyvet gyorsan visszavette a zsebébe. — Ezt a jegyzőkönyvet nem veszem fel. Itt a törvény által előre nem látott esetről van szó, amelyet a bíróság egészen másként fog majd fel, mint ön. Különbösen három nap múlva meglesz az ítélet, s akkor majd rendbejön a dolog.

Beauvoisin kacagott is, sirt is, s meg akarta ölelni a rendőrbiztos.

— Ha ugyan... — tette ez hozzá. Beauvoisin kissé meghökken, első felesége arcán remény villant meg.

— Ha ugyan — folytatta a rendőrbiztos — nem akar inkább kibékülni az első feleségével.

— Isten ments! — kiáltotta Beauvoisin csaknem fuldokolva.

Az első feleség lejutó pillantással távozott a családi fészekből, Beauvoisin pedig hálat adott a gregoriánus naptárnak, hogy megmentette a bigámia bűnétől.

önöket is az emberiség boldogítása terén hasznát ez a meggyőződés és akkor vállatve, kölcsönös bizalommal, sikerrel fáradozhatunk kötelességeink teljesítésén. (Élénk helyeslés és éljenzés.)

Ezután a helyőrség közhadseregbeli és honvédségi tisztikara, majd a szegedi bíróságok és az ügyészség, továbbá az állami hivatalok és a tantestületek küldöttségei, végül a magyar államvasutak üzletvezetősége tiszteltek.

Gróf *Tisza Lajos szobra.*

Dél előtt tíz óraker a megre vált időben beláthatatlan sokaság lepte el a Széchenyi-teret. A szobor parkját és a korzónak a város háza előtti részét a tüzoltóság és a rendőrség kordonnal vette körül. A kordonon belül sorakoztak a küldöttségek és az egyletek és vagy ezer szegedi hölgy.

11 óraker a városházáról *Kállay Albert* főispán dr. *Lázár György* polgármesterrel és a törvényhatóság tagjaival diszmagyarban a szoborhoz vonult. 11 óraker érkezett meg a kormány, amelynek már említett tagjain kívül ott voltak *Szöll Ignác* és *Gromon Dezső* államtitkárok, megjelentek továbbá báró *Bánffy Dezső*, *Márkus József* főpolgármester, *Csathó, Dellimanicus, Meskó, Lukács György* és *Latinovits* főispánok, *Németh József* és *Várady Árpád* püspökök, több országgyűlési képviselő, miniszteri tanácsos és osztálytanácsos, gróf *Tisza Kálmán*, valamint *Fadrusz Jánosné* anyósával, akik korán reggel a talapat lépészetét rózsákkal rakták körül. A szobor baloldalán a tisztikar, jobboldalán a kormány és a papság foglalt helyet, körben pedig a törvényhatóság, négyesületek és egyéb egyesületek lobogók alatt állottak.

Pontban 11 óraker két katonazenekar rázendítette a himnuszt, amelynek elhangzása után dr. *Lázár György* polgármester nagyszabású ünnepi beszédben áldozott gróf *Tisza Lajos* emlékének.

Poétikus szavakkal szolt a szegedi árvíz pusztításáról, Szeged történelmi missziójáról, az isteni gondviselésről, amely örökösödött a város felett, a király teremtő szaváról. Azután *Tisza Lajos* városépítő érdemeit méltatta, kiemelve a nagy hazafi lángoló szeretetét Szeged népe iránt. Majd a szoboralkotó művészről, *Fadrusz János*ról emlékezett meg a szónok és beszédét így végezte:

Szeged város polgárai! Itt áll isten és a koronás király után legnagyobb jölvétők némes alakja. (Helyeslés.) Itt áll azon védmi kőtalapatán, mely az ő általa alkotott azon vízvédelmi rendszert jelképezi, mely Szeged fizikai életét jövő veszedelmek ellen biztosítani hivatott. Itt áll némes alakja érematériából, tanítva titeket arra, hogy legyetek szilárdak a hazas e város érdekei szolgálatában. Itt áll munkarubában, figyelmeztetve titeket arra, hogy soha el nem fáradva, munkálkodjatok városunk előrehaladásán. Itt áll gondolkodó fővel, mely gondolatokba merülve, intve arra titeket, hogy agyatok minden gondolata, szívetek minden dobbanása a hazas e e városé legyen. (Szünni nem akaró zajos éljenzés és taps.) Te pedig érelek, állj fenn művészi szépségben, fényben és méltóságban e város hálas népe által gondozottan és mindig tisztelve időtlen-időkig. Allékonyságodat meg ne ingassák az idők viharai. Kőtalapatodnak mai derítjét feketére fogja festeni a muló idő moha, ércanyagod mai fényét komor mázzal vonja be az idők patinája, de e város iránti szeretetedből, jellemed nemességéből és életed munkásságából levont tanuságok közkinésév váltak immár e város minden polgárának, közkinéséi azok a magyar nemzetnek. (Zajos tetszés.) Polgártársak! Koszoruztatók meg ez ércalakot! En Szeged város közönsége nevében leteszem örök emlékének kőtalapatára a hála és elismerés pálmakoszoruját! Igaz barátunk, jötevőnk, jóakaró atyánk, emléked éljen örökké! (Szünni nem akaró, lelkes éljenzés és taps.)

A beszéd közben lehullott a szoborról a nemzetiszínű lepel és látható lett az emlék, amely gróf *Tisza Lajos* tóttal kezében, egy rakpartérszleten állva ábrázolja, amint letekint az előtte dolgozó három szegedi kubikosra, akik köveket és téglákat hordanak az épülő *Tisza*-partra.

A polgármester beszéde után a zenekar a Szózatot játszotta, utána a küldöttségek és egyletek elhelyezték a szobor koszorúkat. Kü-

zpre került *Szeged* város közönségének kéksárga-fehér-vörös szalagos óriási koszorúja, melynek felírása:

— A város ujjáalkotója emlékének.

Koszorukat helyezték a szoborra: Budapest székesfőváros, a magyar királyi kereskedelmi minisztérium, *Kállay Albert* főispán, a képviselőház, a budapesti ev. ref. egyház, a dunamelléki ev. ref. egyház, a jótékony nőegyletek, a Vörös Kereszt, Fehér Kereszt Egyesület és az izr. nőegyesület, az ármentesítő társulatok, a *Dugonics-Társaság*, a *Szegedi Képzőművészeti Társulat*, a *Kereskedelmi Testület*, az *Ipartestület*, a szegedi protestáns egyházak és a *Lloyd-egyesület*. *Fadrusz János* mesternek özvegye kicsiny koszorút helyezett a szobor főalakjának lábaihoz.

Az áldomás.

Délben 1 óraker a tisztviselői *Othón Lőrén*ben 350 terítékű fényes lakoma volt. Az asztalfőn gróf *Tisza István* miniszterelnök foglalt helyet, tőle jobbra báró *Bánffy Dezső* volt miniszterelnök, *Plósz Sándor* és *Tallán Béla* miniszterek, balra pedig gróf *Khuen-Héderváry* Károly és *Berzeviczy Albert* miniszterek foglaltak helyet.

Az első felköszöntőt gróf *Tisza István* miniszterelnök mondotta a királyné.

T. uraim! Midőn Szeged ujjászületésének 25-dik évfordulóján összegyűltünk, első gondolatunk kell, hogy elszálljon ama férfiú felkent személye felé (a jelenlevők felállanak), aki felkereste Szegedet a vérs, a siralom, a csüggedtség pillanatában, és reményt, új erőt ébresztett a nemzetben a királyi szó: Szeged szebb lesz, mint amint volt! (Hosszantartó, élénk éljenzés.) Uraim! A királyi szó beteljesült és elévülhetetlen hálát kell, hogy ébresszen a város minden polgárában. De vajjon kisebb lehet-e az a hála, amely minden magyar ember kebelében kell, hogy éljen? Vajjon ami Szegeden történt, nem része-e csak annak, ami egész nemzetünkkel szemben megnyilvánult? Vajjon pusztító viharok után egy csüggedt nemzetbe nem a koronázás királyi fénye öntött-e újabb reményt, újabb életet? S vajjon mindaz, ami azóta lefolyt, egy a kötelességteljesítésben megalkuvást, határt, fáradságot nem ismerő hosszú életnek tanulsága nem azon királyi akaratnak ad-e kifejezést, hogy Magyarország szebb, nagyobb, hatalmasabb és szabadabb legyen, mint valaha? (Szünni nem akaró, zajos tetszés, helyeslés, éljenzés és taps.) A magyar nemzet mindig igaz hódolattal környékezte *Szent István* koronájának viselőjét. De mindehhez a határtalan, az elévülhetetlen hálának érzelmei csatlakoznak most, amidőn a mi királyunk felé fordul tekintetünk, és én azt hiszem, minden magyar ember lelke mélyből jövő szózatot mondok, midőn azt kívánom, hogy a mi urunkat, királyunkat az Isten sokaig éltesse.

Riadó éljenzés támadt e szavakra és a közönség elénekelt *Kölcsey* Himnuszt.

Azután dr. *Rósa Izó* mondott felköszöntőt a kormányra, mire gróf *Tisza István* miniszterelnök válaszolt:

Megköszönte minisztertertsai nevében is a jókívánásokat és biztosította a szegedieket, hogy a város emelésére irányuló törekvésük a kormány minden egyes tagjának legmelegebb támogatásával fog találkozni. Sajátságos ennek a mi magyar nemzetünknek a története. A mi őseink a magyar nemzetet századokon keresztül az államhatalom ellenére tartották fenn. Ma a helyzet megváltozott. Ma egy olyan boldog nemzedék gyermekei vagyunk, amely a maga nemzeti céljait az államhatalom teljes erejének igénybevételével valósíthatja meg. A szónok meg van győződve, hogy gyors léptekkel fogunk minden téren előrehaladni. De van egy sajátos jellemvonása a magyar nemzetnek, hogy mindig a veszély nehéz pillanatait azok, amelyek felébrezték szunnyadó nagy erejét, mert a mindennapi élet prózai kötelességteljesítésének fárasztó munkájában ez az erő könnyen elfárad és így a nemzet nem tud kellőképpen élni a béke és nyugalom időszakában. Apáink emléke hívja fel önöket, hogy gyógyuljanak ki ebből a nemzeti sajátságunkból. Akiknek véréből azott talajon dolgozunk már ma a béke eszközeivel, méltán megvárhatják utódjaiktól, hogy éljünk azzal a békével, éljünk azzal a szabadsággal, amelyetők vívtak ki a mi számunkra. Őseink emléke kell tehát, hogy arra indítson bennünket, hogy állam és társadalom, hatóság és egyesek kezefogva, fáradságot nem kímélve, nagy feladatoktól nem riadva vissza, de nem kicsinyelve a legkisebbeket sem, minden téren

hangyaszorgalommal vigyük a nemzet sorsát előbbre.

Szeged városának is egy heroikus korszaka volt — hogy úgy fejezzem ki magam — a közelmúlt. A romokból, a semmiből kellett újáteremtődnie. Hogy ez megtörtént, az nemcsak az állam támogatásának köszönhető, hiszen mit ért volna az állam támogatása, ha Szeged városa polgárainak erős, egészséges elhatározása és munkaképessége annak segítségére nem jó.

En most már csak arra kérem önöket, hogy azt a szívósságot, azt a férfias bátorságot, amelyet a heroizmus korszakában tanúsítottak, tartsák meg és vigyék át a békés munka terére is. Legyenek meggyőződve, hogy az állam jóakaratu támogatása ott lesz önök mellett és ha nem lankad az önök tevékenysége, az eredmény nem fog elmaradni. Szeged város jólétére emelem poharamat! (Hosszas, lelkes éljenzés, tetszés és taps.)

Dr. Wegmann Ferenc azokat köszöntötte fel, akik Szeged rekonstrukciójának munkájában közreműködtek. Kelemen Mór közigazgatási bíró, a szegedi királybiztoságnak volt tagja, Szeged város polgárságára ültette poharát.

Majd Pálffy Antal tanyai kapitány, egy 75 éves agg polgár lépett a miniszterelnök elé és elmondta, hogy 1883-ban a rekonstrukció idején, Szeged tanyai népének nevében ő üdvözölte ő felségét a tanyán. Most az első tanyai mezőgazdasági körnek nevében korszort hozott Tisza Lajos szobrára és több tanyai gazdával együtt eljött az ünnepre hódolni Tisza Lajos szellemének és eljött azért, hogy a tanyai magyar lakosság hódolatát és hálóját kifejezze a magyar kormányának.

Placz Bonifác tankerületi főigazgató Fadrusz emléket méltatta. Tóth Pál helyettes polgármester a vendégekre ültette poharát, Perczény László a sajtót köszöntötte fel.

A banket után a távozó gróf Tisza István miniszterelnököt lelkes óvációk közt kísérték a Tisza-szállóig. A miniszterek ma délután visszautaztak Budapestre.

Apponyi Jászberényben.

Jászberény, június 12.

Nagy lelkesedéssel fogadták Jászberény választópolgárai gróf Apponyi Albert országgyűlési képviselőjüket a mai vasárnapon, amidőn beszámolóját a nagy piac-téren megtartotta. Beszámolója tulajdonképpen a programmszerű nyilatkozatoknak egész sorozata és alapjában szolgál a régi nemzeti párt újrászervezésének. Gróf Apponyi Albertet a fővárosból nagy számmal kísérték el Jászberénybe képviselőtársai és főrendi elvtársai. Apponyi kíséretében voltak: Gróf Batthyány Tivadar, gróf Bethlen István, Bernáth Béla, Sághy Gyula, Miksa Imre, Pintér Sándor, Smialovszky Valér, Vásárhelyi László, báró Sennyey István, Günther Antal, Úrmánczi Nándor, Gulner Gyula, Steiner Ferenc, Hammersberg László, Samassa János, gróf Viggázó Ferenc, gróf Károlyi István, gróf Zichy Vladimir, Deésy Zoltán, Kállay Ubul, Glatz Antal, Glatz Béla, Tarnay Alajos; az Ugropárt részéről: Okolicsányi László, a néppárt részéről: báró Kaas Ivor továbbá gróf Bethlen Bálint és Bathó Ferenc.

A fogadás.

Gróf Apponyi Albertet a kíséretében lévő képviselőkkel együtt Hatvanban harminctagú küldöttség fogadta, melynek élén Kühnel Oszkár nyug. törvényszéki bíró üdvözölte a kerület képviselőjét.

Apponyi válaszolva a többi közt így szólt: Önök, tisztelt uraim, az én itteni megjelenésem láthatják cáfolatát azoknak a híreszteléseknek, amelyek bizony nem új keletűek, hanem más és más alakban állandóan előfordulnak, amelyek szerint én a politikai élettől visszavonulni szándékoznám. Ne csodálkozzanak a híreszteléseken, hiszen az én politikai életem sajkája állandóan a krokodil könnyek vizein uszkált, amelyeket őszinte és nem őszinte barátok, az én állítólagos visszavonulásom felett hullattak. Amiről beszámolómban szólni szerencsém lesz — láthatják — nem a visszavonulást jelent. Mindezt majd a nép előtt, a jászberényi piacon elmondom; nem megnyugtanni jöttem, de inkább buzdítani, ha úgy tetszik, izgatni a további küzdelemre.

Miután még Ács János, a jászberényi iparfestület elnöke üdvözölte Apponyit, a képviselők

vonatra szállottak, mely őket délelőtt fél tíz órakor Jászberénybe hozta.

Az érkező Apponyit zajos ovációkkal fogadták a pályaudvaron. Uzemlerné Gerő, Jászberény város helyettes-polgármestere üdvözölte formás beszédben Apponyi Albertet és biztosította a jászberényiek változatlan bizalmáról.

Apponyi megköszönte az üdvözölő szavakat és így folytatta: Csalódásokról beszélt a helyettes polgármester ur, keserűségekről, de ezeknek sem emléke, sem érzése nem él már szívemben, csak egyet nézek, azt az utat, amely előtt van; és ha visszanezék arra az utra, amely mögöttem van, megnyugvással mondhatom, hogy az a hosszú pálya, melyet megfuttattam, meddő csak reám nézve volt, de az országra nézve nem. Mindez arra indit engem, hogy azon az uton menjek előre, melyen husz éven át haladtam.

Azután a felvinczi választókerület küldöttsége üdvözölte Apponyit, mire hosszú kocsisorban vonultak be a vendégek a városba.

A beszámoló.

A piactéren Apponyi Albert a választók tömegétől körülülve elmondta feszült figyelemmel hallgatott beszámolóbeszédét.

Beszédét avval kezdi, hogy utóljára mint a szabadelvűpárt tagja szóló választóihoz. Megjelle akkor azokat a nemzeti érdekeket, amelyek szolgálatára multja kötelezi, és kijelentette, hogy e köteletség alól magát ki nem vonja, „akár a kormányt támogatva, akár, ha a körülmények ismét oda terelnek, az ellenzék padjain”. Ez az utóbbi most bekövetkezett. Ismét ellenzéki ember, mert nem élhet abban az illúzióban, hogy a jelenlegi kormány azon célok felé halad, melyek kedvéért ő 6 év előtt a szabadelvűpártba belépett, sőt konstatalja a régi rendszerbe való visszafejlődés tüneteit, amit egyébiránt egy klasszikus tanu, Mikszáth Kálmán Szegeden elismerésre méltó őszinteséggel dicsekedve hirdetett. Ellenzéki lett különösen azért, mert a kormány politikája a jogos nemzeti igények terén nem tart lépést a nemzeti fejlődés mostani követelményeivel. Sőt saját programjának értékét is leszallítja a keresztülvitel súlyos hibái által. Nagy okot talál ellenzéki állásfoglalásra a kormány pénzügyi politikájában is, amely szűkmarku takarékoság hirdetésével indult meg, a valóságban pedig az improduktív kiadások rohamos emelésével, a militarizmus követelményei előtt való példátlan meghódolással, szédítő ütemben viszi az országot pénzügyi-nek megromlás felé. Azt a gazdasági politikát a kormány nál nem látja, amely az ország anyagi erejét a terhek várható súlyosbodásával egyensúlyba hozná. Megmarad tehát a küzdőtér mint ellenzéki politikus, de pártvezérnek magát nem tekinti, mert ennek politikai előfeltételeit ma még nem látja fennállónak. Régi elvtársai más vezéreket keresnek. Nem kifogásolja eljárásukat, de abban mást mégsem lát, mint a nemzet kedvezőtlen verdiktjét vezéri hivatosságáról. Barátai hű ragaszkodását ma még nem változtathatja politikai lekövettségé. Velök együtt akar működni — de teljes kölesönös szabadsággal. Amely távol áll tőle a *duszgó félrevonulás gondolata*, épp annyira elutasítja a kapzkodásnak még látszatát is. Elfogadja egyelőre a régi elvtársai többségének magatartásában megnyilvánuló verdiktet, mert a mai közhangulat nem képes elfogulatlan bíróságot létesíteni. Jöhethet azonban idők, mikor ismét értéke lesz egy embernek, aki — évtizedes küzdelmeken át egész lényében összeforrt a nemzeti térfoglalás eszméjével, amikor ez a tulajdonság többet fog nyomni a latban, mint azok az állítólagos vagy valódi taktikai hibák, amelyeket eszeágában sincs tagadni és amelyek körül ma egész legendák szövéődik. Akkor meg fogják őt találni mindazok, akiket igazán csak taktikai szempontok választanak el tőle. Addig teljes önállósággal megy tovább utjain. Tagadhatatlannak tartja, hogy *eszmét tért nyertek, míg ő maga egyénileg tért veszített*. Helyesen fogta föl tehát a nemzeti politika tartalmát, de nem ért annak taktikájához. Csinálja tehát tovább azt, amihez ért, és nem foglalkozik azzal, amit nem tud. A nemzeti politikával való taktikázást másokra bizza. Nem leszőlásként mondja ezt másokkal szemben: reájuk is szükség van. A nemzeti eszme térfoglalása tartósabb nyugvóponthoz csak akkor juthat el, amikor a nemzet a maga élete teljességének egyetlen lényeges orgánumát sem fogja nélkülözni. A parlamentarizmus egészséges kialakulása, a pártok változgasága is majd csak akkor lesz lehetséges. Addig ver-

gódni fogunk, krizisból krizisbe fogunk esni, amelyek mindegyike előreláthatólag a nemzeti előrehaladásnak egy bizonyos mértékét hozza meg. Minden ilyen időpontban „engedmény”-nek fogják nevezni a nemzet jogos igényei egy részének teljesítését. A közbeeső stádiumnál mindig lesznek férfiak, akik bona fide hiszik, hogy az éppen elért stádiumnál megállni lehet és megállani helyes. Ezek a férfiak ilyenkor a helyzet emberei. Így történt ez most is. Ő a szabadelvűpárt kilences-bizottságának programjához csak azzal a kimondott fenntartással járult, hogy a vita előterében álló nyelvkérdést illetőleg ragaszkodik a nemzet jogaihoz s azokhoz a kijelentéseihez, hogy e jogok érvényesítését mai késüleden helyzetünkben nem erőszakolja, de azt a jövő, még pedig nem valami távol jövő mellőzhetetlen feladatának tartja. Ezzel szemben áll a kilences-bizottság programjának nemcsak többrendbeli módosítása, hibás keresztülvitele, hanem főleg hivatalos értelmezése. Ez értelmezés szerint ez a program definitív állapotot volna hivatva teremteni, lemondandó tartalmazó részeiben épp úgy, mint ugynevezett vívmányaiban. Ennek az álláspontnak képviselőit csakugyan nem volt hivatva, őszintén nem tehethe magáévá és színlel sem, ismert taktikai ügyfogyottságánál fogva. Ameddig kriziseink lefolyása ezt a törvényt követi, addig jól gyakorlati érvényesülésre nem aspirálhat. De addig helyügi feladatunkat nem szabad elhanyagolnunk, gondoskodnunk kell a nemzet erkölcsi integritásáról, kulturális és gazdasági haladásáról, társadalmi békéjéről, a nemzeti egységnek megvédéséről. Ez politikájában elsőrendű helyet foglal el. Relatív támogatását is bírni fogja az a kormány, amely ezen a téren helyes szándékokat mutat. De komoly eredményt csak olyan politikának jósol, amely ama közjogi irányban is öntudatosan halad a cél, a nemzeti élet teljessége felé.

A politika, amelyet követni fog, lényegében azonos a volt nemzeti párt politikájával. De amily mértékben benne ez világosabbá lett, abban a mértékben teljesebbé és erőteljesebbé kell hogy váljon onnan konkrét kialakulása is. Ez éppen annyi különbséget állapít meg régi és mostani politikája közt, hogy a volt nemzeti párt tagjai a formai következetesség sérelme nélkül tagadhatják meg az utóbbitól támogatásukat, de a lényegi azonosságot a kettő közt át fogja érezni mindenki, aki ama régi politikának szellemétől valóban át volt hatva. A nemzeti lét kiülvonatoszában a cél, az egységes szuverén magyar nemzeti állam, becsületes ragaszkodással az 1723: I., II. és III. törvényekkel által megállapított, az 1790/91: X. törvényeikk által megmagyarázott kapcsolathoz, helyes alkalmazásával az 1867: XII. törvénycikknek. E végből kívánunk kell a magyar királyi közjogi egységének külső megkülönböztetését az osztrák császártól, külön magyar királyi lobogó és önálló magyar udvartartást állt. A magyar király és a trón örököse az évként jelentékeny részén át az ország területén tartózkodják. Kívánunk kell külképviseletünkben és szerződésekből Magyarország önálló állami létének érvényesülését a címereken, zászlókon, a szerződésalkötés alakisaiban és végül abban, hogy a magyar állami nyelv ismerete minden külképviseleti szervnél biztosítva legyen. Az egész hadsereg kiegészítő részét képező magyar hadseregben pedig kívánunk kell magyar tisztok alkalmazását, magyar zászlót, magyar címet, esküt a magyar alkotmányra és — mielőtt erre az előfeltételek megvannak — magyar szolgálati és vezényleti nyelvet; továbbá a katonai oktatásnak és igazságszolgáltatásnak önálló szervezését, bár — az 1867: XII. t.-c. 12. §-a szellemében — a hadsereg osztrák részével egyenlő elvek alapján; a katonai szertárak és iparvállalatok és ehhez hasonló egyéb intézmények megfelelő részének Magyarországra áthelyezését, a hadsereg békéltetésének törvényhozási megállapítását, a hadsereg póttartalékának kontingenztetését, az ezen felül fennmaradó védköteleseknek a honvédségnek való beosztását. Kívánja végül a honvédségnek tüzérrel és műszaki csapatokkal való ellátását.

Belügyeink terén előtérbe helyezi a közélet tisztaságának és az alkotmány erőteljes működésének biztosítását. Kívánja a népképviselet megerősítését a választási törvény olyan reformja által, amely kiterjed a vagyoni cenzus leszállítására és egyenlősítésére, a mezőgazdasági és ipari munkásoknak megfelelő arányban és módon választási joggal felruházására, a községenkénti vagy körjegyzőségenkénti szavazásnak, városi kerületekben a titkos szavazásnak behozatalára, a költséget okozó külsőségek (zászlók, jelvények) eltüntetésére, a hivatali befolyás szigorúbb korlátozására. Csúpan ezzel a parlamenti reformmal kapcsolato-

san egyik bele a házszabályoknak szigorításába. Kívánja a gyűlékezési és egyesülési szabadságnak törvény által való biztosítását, a közigazgatási bíróság hatáskörének kiterjesztését és egyáltalán személyes és politikai szabadság biztosításainak megerősítését. Csak a reformok után tartja eszközölhetőnek a közigazgatás azon reformját, amelyet állami közigazgatásnak szoktak nevezni. A közigazgatási reformnak pedig fel kell karolnia a szolgálati pragmatika és a tárgyilagos eljárást biztosító fegyelmi jog megalkotását, az önkormányzati intézmények megerősítését. A vallás tekintetében bűnök tart minden lépést, mely a vallási életet megtámadja. Tiszteletben kívánja tartatni egyházaink törvénybeiktatott jogait és vallási működésük szabadságát, támogatni kívánja őket igények megvalósításában, minők a katolikus autonómia létesítése és a protestáns egyházaknak törvény által biztosított alapítványzerít megfelelő dotálása. A *kulturpolitika* terén barátságos az intenzív állami tevékenységnek és szigorú felügyeletnek, de a föltétlen államosítást úgy nemzeti, mint szabadsági és kulturális szempontból határozottan ellenzi. Az egyházak kulturális működését illetőleg szigorúbb törvényes garanciákat kíván. A *közgazdasági politika* terén a gazdasági megerősödést, nem csupán az értékek felhalmozását, hanem főleg azok helyes társadalmi elosztását, az életképes önálló gazdasági existenciák szaporítását, a védelemre szoruló kisebbeknek megvédését tekinti irányelvűnek. Szükséges a gazdasági értelmiség fejlesztése, a szövetkezeti eszme felkarolása, a pénz- és áruuzsora szigorú ildözése, mindennemű üzérkedési visszaélések megfékezése, a mezőgazdasági és ipari munkás-törvényhozás továbbfejlesztése, jelesül a balesetbiztosítás és segélypénztár-ügynek törvényhozási intézkedések által való szabályozása, a mezőgazdasági munkások téli keresetének előmozdítása, a gyermekvédelmi akció folytatása és egyáltalán a szegény-ügynek humánus rendezése. A földmivelő nép érdekében különösen szükséges vidéki értékesítési központoknak kellő számban létesítése, értékesítési szövetkezetekkel és áruhitellel kapcsolatosan, egyáltalán az értékesítési viszonyok javítása, országos kiviteli tarifák létesítése, közös vámterületen megfelelő vámvedelem és különösen az állatforgalom biztosítása. Kívánja a magaskamatozásu terhek konverziójának hatályos elősegítését, a szociális és nemzeti szempontból fontos apró birtokszerzésnek minden alkalmas, a tulajdon tiszteletével összeférő módon való elősegítését, nemzeti gondolatból vezetett rendszeres telepítési és birtokpolitikát. Nemzeti életkérdésnek tartja az ipari és kereskedelmi fejlődést. Állam és társadalom tekintse tehát elsőrendű feladatának a hazai ipar támogatását és annak a nemzeti kereskedelemnek fejlesztését, mely mezőgazdaságunk és iparunk termékeit értékesíti és egyáltalán áruforgalmunkat az idegen közvetítéstől függetleníti. E tekintetben nagy súlyt fektet a tengerre vezető két utunk gondozására, hajózási összeköttetéseink biztosítására, pénz- és bitforgalmunkat az aranyvaluta tényleges életleptetésével kapcsolatos reformjára. Kétségtelen azonban, hogy az ipari téren fejlődésünk mai stádiumában, csak a vámvedelem eszközeivel haladhatunk előre a szükségessé vált szorosabb intőben. A tényeknek és tapasztalatoknak megfigyelése folytán, eddigi álláspontja megváltoztatásával, a *vámterületi különvált közigazdasági haladásunk föltételei közé számítja, politikai céljai közé fölveszi, de kívánatosnak tart többévi átmeneti időt és átmeneti rendszabályokat. A pénzügyi politikában is a közgazdasági és szociálpolitikai tekintetek figyelembevételét követeli.*

A nemzeti politika — így fejezte be Apponyi beszédét — csakugy, mint maga a nemzeti élet, organikus egésznek képez, amely csak a maga teljességében és összefüggésében érvényesülhet. A legnagyobb tévedés azt hinni, hogy e hitvallás egyes alkotó elemeit sikeresen föl lehet karolni, másoknak, különösen a közjógiaknak, amelyek esetleg több nehézségbe ütköznek, félretételével. A nemzeti egyéniségnek érvényesítése kifőle és ugyanaz befelé, a nemzeti önértéknek sértetlensége és a közélet tisztasága, az erkölcsi erőnek nagyrészt ezen alapuló integritása és a gazdasági erőtenyezők egészséges fejlesztése: ezek mindmennyegyi egymással összefüggő, egymás föltételező alkotó elemei a nemzeti regenerációnak. Ezek az igazságot tekintve régtől fogva élnek, egész politikai fejlődésünk azoknak mindig öntudatosabban felismerésében áll; de soha oly teljes világosságban nem ragyogtak lelki szemeim előtt, mint most. A nemzet nem nélkülözheti a nemzeti élet teljességének egyetlen lényeges szervét sem, ha nemzet akar maradni. Miután ezt az igazságot most ily világosan látom, nem lehet a közéletben más hivatásom, mint azokat szolgálni,

a gyakorlati érvényesítés terén, ha az idők teljességét megélem, az előkészítés munkájában, ha — ami bizony valószínűbb — földi pályám előbb ér véget; — párttal, ha akad párt, mely nyitott szemekkel támogatni hajlandó ezen a rögs útön, egyedül, — ha a végén is magamra maradnék, de oly teljes harmóniában önmagammal, minőnek érzése közpályám egyetlen stádiumában sem hatotta át lelkemet. És öök is, t. választóim, fontlják meg, érettem vajjon régt elvárhatim melyik csoportjához akarnak csatlakozni: ahhoz-e, amelyet ma már nem látunk körülöttem, vagy ahhoz, amely ide kísérni szives volt.

A beszámoló követő zajos éljenzés lecsillapultával *Gulner Gyula* a következő beszédben proklamálta a nemzeti párt megalakulását:

Kevés szavam lehet azon ragyogó szónoklat után, melyet képviselőjük imént tartott. Ha mégis óhajunk engedve, szót emelek, teszem ezt azért, mert érzem tudom, hogy az a nyilatkozat, melyet az öök képviselője, nemzetünk büszkesége imént tett, s amely az ő vezéri állására vonatkozik, meggyőzés nélkül nem maradhat. Leleknek finomságára jellemző az, hogy miként vélekedik Apponyi a maga vezéri kvalitásáról. Én azonban, és merem állítani velem együtt nagyon, sokan ellenkező nézeten vagyunk. S ha Magyarország polgárait megszavaztatjuk s öök őszintén nyilváníthatják meggyőződésüket, úgy bizonyára a mi nézetünket teszik magukéva Apponyi vezéri kvalitásait illetőleg.

Engedjék meg, hogy tisztelt barátom, gróf Apponyi Albert beszéde kapcsán elvárataim-mal történt megbeszéléshez képest itt, ezen a helyen egy indítványt tegyek. Indítványom így szól: mondjuk ki itt, Isten szabad ege alatt — hallja meg ez ország minden polgára — hogy a nemzeti pártot a mai napon feltámasztjuk gróf Apponyi Albertnek mai napon elmondott programján állva s a nemzet közügyeire, mint párt kívánjuk befolyásunkat érvényesíteni. (Felkiáltások: *Elfogadják!*)

Ezzel gróf Apponyi Albert beszéde, mely kimagasló politikai mű, valóságos politikai cselekedetté vált, őt vezérükül proklamáljuk s az általa kifejtett program minden pontjára esküszünk. (Zajos éljenzés és felkiáltások: *Esküszünk!*)

A banket.

Délután egy órákor 500 teritékes banket volt a Lehel-szállodában. Az első felköszöntőt gróf Apponyi Albert mondotta a királynak.

Az első szó, ugymond, amely ily országos összejövetelnél elhangzik mindig: a király. Erről a tárgyról, amelyről nap-nap után megszólal a honpolgárok ajaka, amelyről e helyen már magam is gyakran szőltam, kimeríthetlenségénél fogva mindig újat és újat lehet mondani. Most csak arra akarok előzni, hogy talán soha olyan sürően nem hangzottak a király és nemzet közti egyetértés szükségét, mint az utolsó küzdelmek alatt. Meg sem lehet mondani, hogy mi mindent kívántak, mi mindent akartak elnémitani, mi mindent akartak életre ébreszteni ezen jelszó alatt: nemzet és király közti egyetértés. Hát igenis a király és a nemzet egyetértése mindkettőre nézve az erőnek egyik szükséges forrása, csak hogy ennek az egyetértésnek különböző megnyilvánulása van. 1715-ben akadt egy magyar országgyűlés, amely kimondotta, hogy II. Rákóczi Ferenc és az ő hűvei, a magyar szabadság, a magyar nemzeti eszmény ragyogó hősei hazáruók, a nemzetnek ellenségei. Akik ezt a törvényt megalkották, abból a célból alkották meg, hogy a király és a nemzet közti egyetértést hozzák létre. Ezekben a napokban Ferenc József király a kormányelnök-höz egy kéziratot intézett, amelyben elrendelte II. Rákóczi Ferenc földi maradványainak e haza szent földjére való szállítását. (Eljenzés.) Ez is a nemzet és a király egyetértésének létrehozatala szempontjából történt. Ime a két methodus; e két methodus között kell választanunk. Az udvaroncok methodusa az, hogy a nemzeti érzést eltörpítsék, lefojkozzák, elnémiták odáig, ameddig az nem a királynak — akinek szent személye minden vitán kívül áll — hanem az ő hagyományos érzelmektől meg nem tisztított környezetének lélekzete megengedi. (Tetszés.)

Ez az egyik rendszer. A másik rendszer hazafias szabad szóval, hazafias és férfias nyíltsággal a királynak úgy szól, hogy a király szíve emelkedjék a nemzeti érzések teljességének magaslatára: ez az én methodusom. (Zajos éljenzés és taps.) Eljen a mi dicsőségesen uralgó királyunk, aki ennek a módszernek a talajára lépett; haladjon tovább ennek a módszernek az utján, legyőzhetőtlenné váljék trónja és ragyogóbb lesz minden földi trónnál. Eljen a király! (Zajos éljenzés.)

Bathó János kir. közjegyző, a jászberényi Apponyi párt elnöke szép beszédben köszöntötte fel Apponyit, mire gróf Apponyi Albert válaszolt:

Kiemelte, hogy 25 esztendeje képviseli a jászberényieket, de nincs egyetlen ember sem köztük, aki a zászlaja alatt vivott küzdelmek során elajásodott volna, akinek lelke ezen küzdelmekben fel nem emelkedett volna; ebben a választóközösségben nincs egyetlen ember sem akit zászlója alá hatalmi szó vagy korrupció üzőtt volna, de vannak százan és ezeken, akik hatalmi szóval és korrupcióval dacolva ragaszkodtak a kormány zászlajához. Az eszméknek, a meggyőződéseknek azonossága az egyetlen összekötő kapocs közöttünk; tartsuk ezt fenn, szilárdítsuk meg.

Talán sokakban támadt az a gondolat, hogy vajjon új dolog-e az, amit a beszámolóban mondott és ha igen, mennyiben új. Akik két évtizedes politikai működésének szellemét fel-fogták, érzik, hogy nem új. De felveti a kérdést, vajjon attól az iránytól, amelyet eddig követett, eltért-e időközben.

Amikor — ugymond — belügyi nyomorúságaink tetőpontra hágtak, amikor a vélemények szabad megnyilvánulása a hatalom hallatlan és féktelen visszaélései által az alkotmányos mederből kiszorították, szóval, amikor a nemzet lehelletének sorvadása és romlása által végeszélbe láttuk: rendkívül keesetető volt a gondolat, hogy lássunk hozzá előbb ahhoz, hogy ezen beleleli nyomorúságokat orvosoljuk, és halasztsuk későbbre azt, aminek megvalósítása halasztható. És, tisztelt uraim, hogyha taktikai hibákról beszélnek, amiket én elköttem, hát az egyetlen taktikai hiba, amelyből a többi mind származik, talán az volt, hogy én is hittem egyideig abban, hogy lehet sorrendet megállapítani a nemzetnek életnyilvánulásaiban. Ez a tévedés az egész magyar közvélemény tévedése volt. Ebbe mi jóhiszeműleg mentünk bele. S tisztelt barátim, ez a tévedés talán nem is lett volna tévedés, hogyha a nemzeti élet hiányzó szerve csak a nemzeti élet hiányosságára maradt volna, hogyha akkor, amikor a nemzeti követelmények teljesítése igen lassu tempóban haladt előre, egyidejűleg nem lépett volna fel nagyobb követelményekkel a nemzet áldozatkészségével szemben olyan két intézmény, amely a legridegben elzárkózott a nemzeti tartalom felvételétől: az udvar és a hadsereg. De amikor ez a követelés fellépett, hát akkor meg volt pésettelve azon kísérlet sorsa, amelybe mi jóhiszeműleg belemertünk. Es ha ma a jászberényi kaszinóban beszámoló beszédemről azt a kritikát hallottam, hogy ezt a beszédet már régen kellett volna elmondanom, hát én teljesen elismerem a kritika jogosultságát, akkor kellett volna elmondanom, amikor ezen katonai követelésekkel megfelelő rekompenciák nélkül előállottak. Hát nem mondtam el akkor. És ez is meg lehet magyarázni. Erkölcsi áldozatot hoztunk, hogy az alkotmányos élet belső szanálását előmozdítsuk. S már most a magunk eljárásával vigyük csődbe ezt a kísérletet? Hiszen utólag nagyon könnyű azt mondani, hogy mit kellett volna tenni. De akkor ki mert proféta lenni; ki merte magára venni a felelősséget azért, hogy meghusítottak nyilvánítsa, saját kezeivel széthontsa azt a kísérletet, amely mégsem volt meddő, mert a közszellemnek megtisztítására mégis tett annyit, amennyit teljesen visszacsinálni nem képes még egy gonosz rendszer sem. (Zajos éljenzés.)

Hát igenis, tisztelt választóközösség, elköttem, majdnem lehetetlen volt, hogy el ne kövessék azt az egy taktikai hibát, hogy ezt a beszédet csak ma mondtam el és nem akkor. De itéljen most az ország, vajjon ezért a hibáért politikai fejvesztésre vagy-e ítélve? Én, őszintén szólván, ezzel a hibával megterhelve, felemelt fővel, hogy könnyebben vehesse azt le vállaimról, ha fejvesztésre ítélt, de felemelt fővel azért is, hogy amennyiben erre nem, de az akkor elkötött mulasztás jóvátételére ítélt, ezt az ítéletet saját akaratom teljes erejével végrehajtsam. (Eljenzés és taps.) *Koncz István* polgármester és *Koncz Menyhért* prépost éltetésével végezte Apponyi beszédét.

Gróf *Károlyi István* mondott ezután felköszöntőt. Gróf Apponyi Albertet tekintve, önkéntelenül eszébe jut egy francia színműrőnek egy meséje a kis egerről. *Sardou* Viktor egy darabjában jó elő, hogy a házigazdát egy pillanat alatt elhagyják legjobb barátai, rokonai. Amikor már senki nincs otthon, elől egy orvos, elhívja a háziaszszonyt és azt mondja, hogy ő egy kis mesét fog neki elmondani az egerről. A mese így hangzik: Volt egyszer Ispahánban egy kis egér, ennek az egérnek volt sok, nagyon sok jó barátja. Egy napon az egér bajba került s egyszer csak azon vette magát észre, hogy neki egyetlen egy jó ba-

rátja síncs. Ez megeshetett szerinte egy kis egérrel, de gróf Apponyi Albert hajójában, amely az elmúlt időkben nagy viharokon ment keresztül, bár sokan ugrottak ki belőle, mégis megmaradtak benne leghibebb barátai, a jászberényiek, s azt hiszi, hogy azoké a hajót nem is fogják elhagyni, amíg csak Apponyi vele bele nem hajózik a boldog Magyarországra. Fialat korában gyakran megesett rajta, hogy egy férfit választott ki magának mintaképül. Fájdalom, a minták sokszor nem sikerültek, hulló csillagok voltak csak és így lassankint elejtette őket. Végre azonban feltalálta egyben és ez az egy: gróf Apponyi Albert. (Lelkes eljenzés.) Apponyi életi. Tószóztak még Pálos Pál, Sággy Gyula, Lindner János, báró Kaas Ivor, Bernáth Béla, Deesy Zoltán, Förster Aurél, Gulner Gyula és Firczy városi főorvos.

A nemzeti párt megalakulása.

Gróf Apponyi Albert beszámolója alkalmából Gulner Gyula nyugalmazott belügyminiszteri államtitkár, országgyűlési képviselő indítványára a jelenvolt országgyűlési képviselők egyhangulag kimondották, hogy gróf Apponyi Albert vezérlete alatt a nemzeti pártot újból megalakítják s felkérlik az országgyűlésnek elvbarát tagjait, hogy a szervezkedés céljából június 10-én, szerdán délután 6 órakor a Hungária-szállóban levő klubhelyiségben tartandó értekezleten jelenjenek meg.

Zrinyi Miklós szobra.

Csáktornya, június 12.

Évtizedek óta élt Muraköz hazafias közönségének lelkében az a vágy, hogy hajdani urának, Muraköz, Csáktornya, Légrad és Zerinvár kapitányának, Zrinyi Miklósnak, a magyar nemzet nagynevű költőjének és hadvezérének emléket állítsanak. Az emlékműre társadalmi uton gyűjtést indítottak s az összegyűlt pénzéből állított emlékoszlopot a mai napon a muraközi nép ezrei és számos küldöttség jelenlétében szép beszéddel avatta fel a Tudományos Akadémia kiküldötte, *Wlassics Gyula*. A felavatási ünnepélyen résztvettek a Kisfaludy Társaság, a Petőfi Társaság, a Történelmi Társulat s a megyei irodalmi és művészeti társulatok kiküldöttei. Eljött továbbá Zalavármegye küldöttsége, élén főispánjával, a csáktornyai dicsőség-örzred tisztükara, a Drávan-tuli horvát Muraköz lelkészei, jegyzői és tanítói kara, Zalaegerszeg és Nagykanizsa városok küldöttsége, Perlasz és Csáktornya előjárósága, hatóságai, egyesületei, társulatai s közönsége, a zágrábi magyarság küldöttsége, Csáktornya és a szomszéd városok tanulóifjúsága és a Muraköz minden egyes közönségének küldöttsége.

A Zrinyi-vár belső udvarán felállított oltárnál *Keckés Ferenc* esperes mondott nagy segédlettel horvát nyelven misét s *Lászlak* katori lelkész magyarozta meg a nap jelentőségét.

Aztán *Wlassics Gyula* lendületes beszéddel felavatta az emlékművet.

Azzal kezdte, hogy Zrinyi halhatatlan emlékéből áldást, új erőt és biztatást kér a magyar nemzetre. A mai ünnepből részt kíván a nemzet minden fia, aki átérténi és átérzeni tudja annak a szent köteleknek erkölcsi hatalmát, mely a múlt nagyjainak emlékét a nemzet jövőndé nagyságához fűzi. Zrinyi nemzetiségének, nevének tündöklése beragyogja elménket, fel-emeli szívünket. Az ő alakja a nemzet kiválasztottjainak ama sorához tartozik, akiknek egyéni érdeme a nemzet összességének értéke. Egyéni dicsősége a nemzeti közművelődés soha el nem muló dicsősége. Azok közül való ő, kiknek emlékezte élő fohász közöttünk. A Zrinyi név történelmi erő. Erő, mely időtlen időkig újra és újra feltámad minden nemzedék agyában. *Érzés*, mely áthív minden nemzedéket, mely nagy célokért, nemzeti ideálért küzd. Költészetében, hadi és politikai irataiban a nemzet lelke szólalt meg. Hadvezéri erejében a nemzet veleszületett bátorsága, harci képességei, férfi jellemében a nemzet lovagassága, őszintesége, nemes fel-fogása, önbizalma tündökölt. Ez emlékoszlop varázsa nyissa fel előttünk eszméinek és alkotásának világát. Keressük áhitattal és lelkiünk egész odaadásával a sarkcsillagot, mely vezette hőstinket elméinkedésben, gondolkodás-

ban, költői, írói alkotásban és hadvezéri tettekben. Keressük az aranyfonalat, mely hőstink életét összeköti a nagy célokkal, amelyeknek szolgálatába adta minden erejét. Keressük fejlődésének mozzanatait, melyek a költő, író gondolatvilágát a hadvezér és államférfiu teretivel oly ritka összhangba olvasszák.

Nemzetiségének ragyogó történelmi multja, az első gyermekkori behatások lelkébe lehelltek a harci dicsőség szomját. Nagyobb kötelesség harcolni a hazáért, mint a muzsát szolgálni — e jelszó sokszor fordul elő irataiban. Költészetét is harci eszköznek tartja, melyekkel kortársainak hadi vitészségét, a haza védelmére, a haza felszabadítására, a haza függetlenségére, új lelkesedésre akarja élesíteni. Politikai és hadtörténelmi munkáit nemcsak a széppróza, de a tartalom fajsulya dícséri. A hazafias bánat kesergő hangja szólal meg nagyjelentőségű politikai irataiban. De ez a hang nem a mélabus tépelődés borja, mely sokszor elfogja a magyar szívet. Ó nem akarja tanítani a magyart, hogy mélabus tépelődéssel, elzárkózottsággal a mulandó emlékein töprengjen. Ellenkezőleg, ő tettet, munkát követel a magyar fajtól, munkát, fáradságot, kitartást követel. Szemébe vágja bátran az akkori nemzedéknek, hogy pattog és kevélykedik a nemzeti titúlával, de annak a megbizonyítására semmit sem cselekszik. Csupa tanulás, csupa okulás hőstink élete. Kitzit maga elé nagy célt. Életét veti ezért latba. De nem látja a haza felszabadulását az idegen járom alól, nem látja a nemzet újjászületését. Csüggedésbe mégsé merül el. A távol jövőbe vetett nagy hittel nagy erkölcsi erővel küzd, mint minden nagy lélek, aki nem törődik kortársainak kicsinyes félreértéseivel, gunyolódásaival lankadatlanul követi a fénylő csillagot, mely utján vezet, és bizik ügye tisztaságában, jóságában, nemességében. Egy nagy intelem Zrinyi történelmi alakja arra is, hogy azoknak a népeknek, melyeket a sors Szent István koronájának védsáryai alá helyezett: eszmékben és törekvésben, hazafiai érzésekben egyesülniök kell. Az a gondolat gyakran jelenik meg irataiban, hogy a magyar ne támaszkodjék másra, önérege legyen oly nagy, hogy megállhasson. Aki a Zrinyiásában elmerült, ott látja az erkölcsi erő apoteozisát, hiss a szigetvári nagy hősen mutatja be, hogy az aránylag kis anyagi erő mire képes felhatványozni az erkölcsi erő csodás ereje. (Zajos éljenzés.)

Az emlékművet, melynek alapjára számos koszorút helyeztek el, a végrehajtó-bizottság nevében elnöke, *Margittay József* adta át Csáktornya és a Muraköz közönségének megörzés végett, védelmébe ajánlv Zalavármegye közönségének s a haza minden egyes polgárának, továbbá kegyeletileg ajánlotta azt a drávántuli horvát testvéreknek.

Az emlékmű 8 méter magas, művészi kivitelű oszlop, haraszti kőből faragva, a tetején bronzba öntött turulmadár van kiterjesztett szárnyakkal, karnai között lantot s kardot tart. Az oszlop alsó részén egy méter átmérőjű bronzba öntött, féldomborművű Zrinyi-relief van. Gróf Zrinyi, a költő és hadvezér kőbe van vésvé, lejjebb a Zrinyi-cimer, amely alatt bronzszalagon: *Ne bántsd a magyart!* felírás van. Az emlékkő hátsó oldalán a Zrinyiászból Zrinyit mint költőt és hadvezért jellemző következő saját mondása van kőbe vésvé: *Hívemet nem csak keresem pennámmal, hanem rettenetes bajvivó szabállyammal!*

A felavatási ünnepély után déli 1 órakor 150 terítékű banket volt a Zrinyi-szálló nagytermében. Az első felköszöntőt *Wlassics Gyula* mondotta a királyné, a második felköszöntőben *Ruzicska Kálmán* Zalavármegye kir. tanfelügyelője méltatta a nap jelentőségét és felköszöntötte a küldöttségeket. Azután még számos felköszöntő hangzott el.

—BUDAPESTI NAPLÓ. Június 15-ikén új előfizetést nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

KÜLFÖLD

Az orosz-japán háború.

Budapest, június 12.

Eléri-e Kuroki Kuropatkin seregét? Ez a kérdés izgatja most az egész világot. Minden valószínűség szerint igen, minthogy a japánok 10—15 kilométernyi utat tesznek meg naponként s így körülbelől 18—20-ikán érnek a Liao völgyébe. Itt aztán össze-találkozik a két sereg. Kuropatkinnek egyik jelentéséből az lehet következtetni, hogy a Nodzu vezetése alatt lévő harmadik hadsereg egy része együtt operál Kurokival, minthogy a Szinján mellett, a kozákok ellen harcoló japánok közt ott volt a 10-dik hadtest is, amely Nodzu parancsnoksága alatt áll. Az eddigi összetűzések rendkívül hevesek voltak és mindannyian az oroszok visszavonulásával végződtek. Így hát méltán tölti el Kuropatkit aggodalom. Még arra az esetre is, ha közben beállanak az esős hetek, minthogy a japánok kitünő kuli-szolgálatukkal sokkal jobban meg tudnak a talajjal küzdeni, mint az oroszok az ő nehézkes kocsijaikkal.

Kuroki előrenyomulása.

London, június 12.

Egy római jelentés következtében *semmi kétség* nem foghat fenn már az iránt, hogy *Kuroki* tábornok csakugyan megkezdte az ő előrenyomulását. Egy huszonöt-ezer emberből álló hadosztály *Saimacsiból Mukden* felé vonul, egy másik hadosztály *Liaojangnak*, s egy harmadik *Vayanyhoból* (?) *Haisöngnek* megy, egy negyedik pedig *Siujanon* át szintén *Haisöngbe* törekszik, egy ötödik végül a legszélsőbb bal-szárnnyon *Kaiping* felé.

A *khinaiak Takuban* azt állítják, hogy a japánokat háromszor verték vissza, mielőtt sikerült nekik *Fönghwangsöngön* túl is tért foglalni.

Tengeri csata.

Pétervár, június 12.

Az orosz távirati ügynökség jelenté: *Hire jár, hogy Port-Arthur előtt nagy tengeri csata volt. Altitólag két orosz és négy japán hadihajó elsüllyedt. A hír hivatalos megerősítése eddig nem érkezett.*

Port-Arthur.

London, június 12.

Azt a párisi jelentést, hogy a *port-arthuri* erősségek már a japánok kezében vannak és hogy az oroszok három hajóját megsemmisítették, a többi hajó pedig a nyílt tengerre menekült, *sehonnan sem erősítik meg.*

Nagasakiban mindenesetre azt hiszik a tengerészek, hogy az oroszok erőlesen dolgoznak azon, hogy *Port-Arthur bejáratát szabadá tegyék*, azzal a szándékkal, hogy a hajókat megmentsék. A még használható japán flottát tizenhét nagy és kis hadihajóra és tizenhét rombolóra becsülik.

Togo admirális jelenti, hogy szerdán és csütörtökön tizenhat aknát fedezett fel és semmisített meg a *taliemani* öbölben. A japán hajók az aknáktól sérüléseket szenvedtek.

A hangulat Oroszországban.

Köln, június 12.

A *Kölnische Zeitung* hosszabb orosz tudósítást közöl, amely szerint az orosz nép *elégedetlensége* nemcsak ellenzék, hanem a *legkonzervatívabb körökben is érezhető.* Az ellenzéki áramlat gyorsan és határozottan hódít. *Orosz tudósok* cikkeiben fejtik ki, hogy a *háborút egy csomó befolyásos személyiség*

idéte fel, akik önző célokat hajszolnak Keletáziában. A helyzet nagyon komoly. A tiszték körében is elégedetlenség vehető észre, amit sok Azzsiából érkezett levél is bizonyít. Dragomirov tábornok így nyilatkozott: Hogy is lehetne ez másképp, ha bölcsseink egyszerre hat vadra, lengyel, finn, török, perzsa, indiai és végül most már manduriai vadra is vadásznak.

Lemberg, június 12.

Galicziában csaknem naponként számos orosz katonaszökevény menekül. Néhány nap előtt egy orosz őrmestert és hét közlegényt kirendeltek a határra, egy Tarnov közelében levő állomásra őrségül. Az őrség azonban cserben hagyta a szolgálatot és átszökött a határon. A szökevények azzal a kéréssel fordultak a tarnovi tanácshoz, hogy az országban maradjassanak.

Orosz hajóvásárlás.

Athén, június 12.

Néhány nap óta itt időzik a nagy orosz vezérkar egyik ezredese, Milanov, hogy a görög kormányval három hadihajó eladása végett tárgyaljon. A kormány azt válaszolta neki, hogy jelenleg ily tárgyalásokba nem bocsátkozhatik, minthogy hajókat csakis a törvényhozás beleegyezésével adhat el. Híre jár, hogy az orosz követ a török kormányhoz fog fordulni és reméli, hogy attól megveheti a nemrég kijavított és ujonnan szerzett cirkálókat.

HIREK

Budapest, június 12.

— **Személyi hírek.** Frigyes főherceg ma este Londonból visszaérkezett Bécsben. — Pitreich hadügyminiszter Budapestről Bécsbe visszaérkezett.

— **A király a lövészek közt.** Bécsből táviratozzák: A király ma délután 1 órakor a bécsi lövészegyesület zászlószentelési lövész-ünnepé alkalmából meglátogatta a bécsi lövöldöt. Ő felsége először a helytartót szólította meg és azután a lövészszövetség képviselőivel beszélgetett és azt a reményét fejezte ki, hogy a lövészet általában kielégítő módon sikerült.

— **A szász király betegsége.** Drezdából táviratozzák: A király az elmúlt éjszakát valamivel jobban töltötte. Bár légzési nehézségek léptek fel újra, a király a zavarok enyhítése után karosszékből néhány órán át nyugodtan aludt. Bőséges táplálék helyreállította a király erejét. A király ma először volt künn a szabadban és ha az idő továbbra is jó marad, naponta ki fog menni.

— **Zászlóavatás Ó-Budán.** A főváros III. kerületében ma avatták fel tömegtelen nagy sokaság jelenlétében a Munkások országos kölcsönös nyugdíj- és rokkant-egyesületnek új díszlobogóját. A fényes ünnepségen a zászlóanyait tisztet budai Goldberger Bertholdné látta el. Az ünnep színhelye a Korona-vigadó nagyterme, már tíz órakor délelőtt megtelt előkelő közönséggel és küldöttségekkel.

Löwy Nánán főrendező nagy küldöttség élén ment el a zászlóanyáért, akit midőn Vészi József, a kerület országgyűlési képviselője karján a terembe lépett, Rák Géza rendezőbizottsági alelnök üdvözölt. Majd egy Lichtenstein Irénke nevű leányka formás kis beszédében kérte meg a zászló felavatására s hatalmas csokrot nyújtott át neki.

Vészi József országgyűlési képviselő mondta el ezután az ünnepi beszédet. Költői hasonlatokkal teli beszédben dicsőítette a felebarátai szeretetet, melynek egyik lelkes munkálója az ünnepi egylet is. A kerületben 1869 óta odaadó s gyöngéd működést fejt ki az egylet a szeretet eszméjéért, mely enyhíti a nyomort, de oly alkalom, hogy az agognak az emberszeretet nevében gondatlan életet biztosít testvéri adományaival. Így illi meg legszébb diadalát itt az a szociális gondolat, mely másutt rombol a nélkül, hogy építsen. Végül az egylet nevében kijelentette, hogy az egyesület továbbra is tántoríthatatlanul fog haladni kitűzött célja felé. A zajos éljenzéssel és tapsal kísért beszéd után a szögek beverése következett.

remek kék selyemhímzésű zászlóba, melynek fehér szalagját a zászlóanya adományozta. Elsőnek a zászlóanya, budai Goldberger Bertholdné ültette a szöveget a rudba, a következő szavakkal: Isten, király és a haza nevében! Utána Vészi József verte be a szöveget: Isten óvja szép szent hazánkat — szavakkal. Majd sorrendben: dr. Bence Benő előjáró, dr. Adler Illés óbudai főrabbi, Ehrlich Sámuel hitközségi elnök, budai Goldberger Sámuel, Gusztáv Albert, Ferenc, Lajos és Leó, Herzl Antalné és dr. Neumann Frigyesné a pesti izraelita nőegylet nevében, Serna Mihályné az óbudai nőegylet nevében, özvegy dr. Tatay Adolfné, Sajó Sándor rendőrkapitány, Benedek Sándor közigazgatási bíró, Déry Izidor, továbbá az avató egyesület nevében Löwy Nánán és Witzegrad Jakab elnökök, Reich Géza a hajógyár megbízásából és még számosan. Végül Kovács Dávid egyesületi pénztáros köszönte meg a zászlóanyának a megjelenését, mire az ünnepély az óbudai Dalkoszu Himnusz énekével véget ért. Délután sikerült népiünnepély volt a római fürdőben.

— **Közművelődés a Dunántúlon.** A Dunántúli Közművelődési Egyesület munkásságát tíz éven keresztül első sorban Széll Kálmán, ógróf Pallavicini Éde, Beksics Gusztáv és Rákosi Jenő vezették. A kezdeményezés nehéz munkáját biztos sikerrel hajtotta végre Széll Kálmán, aki akkor vonult vissza a kulturális egyesület vezetéstől, amikor a királyi miniszterelnökké nevezte ki. A D. K. E. kulturális törekvéseit példátlan munkaerejével s a nemzeti művelődés meleg szeretetével most ismét Széll Kálmán irányítja ógróf Pallavicini Édével. Az egyesület igazgató-választmánya június 16-án, csütörtökön ünnepi ülést tart, amelyen hét évi távollét után Széll Kálmán be fog számolni ama terveiről, amelyekkel a Kultúregylet működését nagyobb kiterjedésűvé és nagyobb hatásúvá szándékozik emelni. A választmány ülése az egyesület saját helyiségében (Rökk Szilárd-utca 2. sz.) lesz.

— **Vas Gereben emléke.** A jövő hét vasárnapján lepezik le a tolnamegyei Fűrgeden Vas Gereben emléktábláját. A lelepezési ünnep már eddig kétezeröttszázal többen jelentettek be részvételüket. Az Akadémiát gróf Zichy Jenő, a Kisfaludy-Társaságot Rákosi Jenő, Sebők Zsigmond és Pekár Gyula, a Petőfi-Társaság Prém József képviseli.

— **Huszóves találkozó.** Sztelho Gerő beszerzezbányai evangélikus lelkesz felkéri azokat az iskolatársait, kik vele 1884-ben az eperjesi evangélikus kollégiumban az érettségi vizsgát letették, hogy a huszóves évforduló alkalmából július 1-én délelőtt tíz órakor az eperjesi evangélikus kollégium auditoriumában jelenjenek meg. A találkozásban való részvétel előre bejelentendő Sztelho címére.

— **Rózsáünnepély az állatkertben.** A múlt vasárnapi népvándorlás ma megismétlődött, csakhogy ezuttal az állatker felé hullámzott Budapest mulatni vágyó népe, hogy a jótékonyság oltárán áldozzon. Már a kora délutáni órákban sűrű tömegekben özönlött a közönség az állatker rózsadiszben pompázó fasoraiba, ahol festői díszítésű sátorbarnokan előkelő, szép uriaszonyok s leányok fogadták gyöngyöző pezsgóval, borral, konyakkal s egyéb jófélével. Az ünnepet három órakor nagy katonazenés-cigányzene-hangverseny nyitotta meg. Négy órakor a főbejárattal szemben felállított színpad előtt gyermekszépségsverseny volt. Azután a kis színpadon cirkuszelőadás következett. Öt óra után ismét a nagy színpadon díszelőadás vette kezdetét, amelyben Kápolnai Irén, Kovács Mihály, Kornai Berta, Rédei Szidi, Szentgyörgyi Lenke és Györgyike és a kis Lakos Vilma nagy tetszést arattak. Kiemelkedő száma volt a műsornak az országos dalverseny, melyben hat dalosegylet vett részt ötszáz taggal. Különösen Káldy Gyula Kuruc-nótáival keltek nagy lelkesedést. Este félnyolckor mozgóképben egy szovilla bikaviadalt mutattak be a közönségnek, azonban eredeti fülvételek alapján Port-Arthur ostromát, a Petropavlovskz légberőpülését, Jókai Mór temetésének gyászmenetét stb. Kilenc óra után pedig a tündériesen kivilágított nagy kertben valóságos viharoscsata fejlődött. Azután ismét a sátorvárosba

özönlött a tengernyi sokaság s katonas- és cigányzene hangjai mellett tánc kezdődött, mely eltartott hajnalig. A közönség kitünően mulatott s a Szegény Gyermekkerl-Egylet árváinak is szép hasznuk maradt.

— **Egy alkoholelles kocsmáros.** Bohózatba, tréfás karcolatba való az eset, pedig hát a lényege tiszteletreméltó és bölcs dolog. Berlinben perbe fogtak egy kocsmáros, mert nem sajnálta az alkoholt a kimért italától. Rendes körülmények között nem igen van bántódása a kocsmárosnak, amiért alkohol van az italában, hiszen azért kocsmáros. Csakhogy a szóban lévő kocsmáros egészen más kocsmáros. Alkoholelles kocsmáros. Olyan, aki az alkoholelles egyesületek tagjainak mér italt. Tehát olyasvalamit, ami kocsmári ital legyen, de még se legyen benne alkohol. Berlinben nagyon hódít az alkoholelles irányzat, s az ilyen kocsmárosnak nem is megy rosszul, ha becsületes. A minapában aztán az történt, hogy az alkoholelles egyesület néhány diáktagja bement a törzskocsmába s megrendelte a maga italát. A diákok aztán itták gyanútlanul azt, amit eléjük tettek. És sűrűn nézettek a pohár fenekére, mert hisz jó, megbízható tanyájukon érezték magukat. És kiszült, hogy ez a tanya nem egészen megbízható. A diákok ugyanis alaposan eláztak. Így lett per a dologból. Az alkoholelles ital megvizsgálták s tizennegy percents alkohol találtak benne. Ezért kell felelnie a szegény berlini alkoholelles kocsmárosnak.

— **Uj aranyforrás.** Nincs ok tartani attól, hogy aranyban kifogyott a világ. Mindig új aranyezők és bányák támadnak, amelyeknek kincseiről nem volt tudomásuk az embereknek. Most az amerikai Washington államban Mount Stuart föld lesz egyik nevezetes aranyzállító területe a földnek. Eddig is bányásztak ott szórványosan kis emberek, de egy nagy vállalat felismerte a területben a nagy aranyforrást, a kis emberek jogait összevásárolta s most nagy arányokban lát neki a terület kiaknázásának. Washingtonnak ez negyedik nagy aranyterülete s kiaknázása annál könnyebben megy majd, mert közvetlen közelében dus kőszénréteg is van, amelynek szénét könnyen föl lehet kocszszá dolgozni és nagyon alkalmas világító-gáz előállítására és gőzgépek fűtésére.

— **A rekruták felesketése.** Ma mení végbe a szokott katonai díszszel az unjonok ünnepies felavatása. A honvéd-unjonok fölesketése a Ferenc József gyalogsági laktanyában folyt le. Ott jelent meg József Agost főherceg, az első honvédhuszárezred osztályparancsnoka, Bihar altábornagy és a tiszték. A tábori mise után Fabriczius Győző ezredes szép beszédet intézett a legénységhez s felolvasta az eskümitát, amelyet a legénység levett csákuval, esküre emelt kézzel mondott el. Az esketés után a legénység József Agost főherceg előtt elépett s ezzel az ünnep véget ért. A közös hadsereg rekrutái ezidén is a Vérmezőn esküdtek fel. Oriási nézőközönség lepte el a Vérmező szegélyét. A legénység, amely gyalogságból, huszárságból, tüzérségből és szekerészekből állott: négy hatalmas oszlopban foglalt állást. A kivonult csapattestek fölött Steiningert altábornagy parancsnokolt. A csapatok szemléjére Lobkowitz Rudolf herceg hadtestparancsnok kevéssel nyolc óra után jelent meg nagy kísérettel. A mise és az ünnepies felesketés után a katonaság vig zeneszó mellett bevonult a kaszányákba s ma szabadnapot s kivételes ebédet kapott.

— **Adakozás.** Galster testvérek, budapesti cég a Munkások Országos Kölcsönös Nyugdíj- és Rokkant-Egyesülete javára 20 koronát küldött be hozzánk. Az összegget rendeltetési helyére juttattuk.

— **Harc az alkohol ellen.** Az Országos Magyar Alkoholelles Egyesület ma délelőtt tartotta rendes évi közgyűlését, Szalay Gyula elnöklésével. Ez alkalommal dr. Büchler Lipót alelnök tartott érdekes előadást az alkohol-kérdés mai állásáról. Utána Hahn Béla titkár előterjesztette az egyesület működéséről szóló évi jelentést. Rámutatott, hogy mindenekelőtt az iskolákban kell mozgalmat indítani, hogy a gyermekeket már az iskolákban figyelmeztessék az alkohol káros hatására. Egyben szemléltető falitablák kifüggesztését kéri. Csillagh Gyula egyetemi tanár felszólalása után a közgyűlés véget ért.

— **O. M. K. E. Debrecenből** jelentik: Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés hajdu- vármegyei főlkja ma itt megalkult. Az alakuló gyűlésen jelen volt a fővárosból az O. M. K. E. alelnöke *Kuncz József* és *Szirmay* igazgatósági tag. Jelen volt továbbá *Domahidy* főispán és *Rasó* alispán is. A gyűlés folyamán megválasztották a tisztikart. Délben banket volt.

— **Házasságkötés kijelentéssel.** Londonból írják: Egy edinburghi bíró ítélete beigazolta, hogy az a házasságkötési forma, amelyről *Gretna-Green*, ez a kis skót határszéli városka világhírű lett, még ma is jogérvényes. Ez tudnillik az a hely, ahol a házassági szándék nyilvánítása már megkötötté teszi a házasságot. Londonból Glasgow felé szöktében, a vonaton kijelentette egy fiatal pár, hogy ők házastársak. És ezt a szöbelleg megkötött házasságot, dacára a szülőik ellenzésének a bíróság jogérvényesnek mondotta ki. A napokban pedig egy írásbeli szerződésen alapuló házasságkötést erősített meg a skót bíróság. 1900-ban egy glasgowi özvegy rábírta a szeretőtét olyan nyilatkozat aláírására, amelyen őt feleségének ismeri el. A szerető panaszt emelt a bíróságnál, amelyben kifejtette, hogy a nyilatkozatot csak azért írta alá, mert az asszony öngyilkossággal fenyegetődzött. A bíró, lord *Kincairney* úgy ítélte, hogy a házasság törvényes érvényű, bár sem egyházi, sem polgári hatóságok nem erősítették meg.

— **Pályázat a hadapródiskolákba.** A jövő tanév elején a *pécsei* és *nagyvárad*i honvédhadapródiskolákban 200 hely, a közöshad-seregbeli hadapródiskolákban pedig mintegy 1050 hely lesz betöltendő; a fizetéses helyek elnyeréséért a pályázati kérvények azon hadapródiskola parancsnokságához adandók be, amelynél a folyamodó fel akarja magát vétetni, még pedig a honvédhadapródiskolák parancsnokságaihoz *július 10-ig* és a közös had-seregbeli hadapródiskolák parancsnokságaihoz *augusztus 10-ig*; a közöshadsereg hadapródiskoláiban magyar honos ifjak részére fenntartott 220 egész ingyenes magyar állami alapítványi hely elnyeréséért pedig a magyar királyi honvédelmi minisztériumhoz ez év *július hó 15-ikéig*. A székesfővárosi alapítványi helyek közül a jövő tanév elején a honvédhadapródiskolában betöltendő két helyre és a budapesti cs. és kir. közös hadseregbeli hadapródiskolában betöltendő egy helyre a székesfővárosi tanács külön pályázatot hirdetett. A szóban levő három helyre csak budapesti illetőségű ifjak pályázhatnak; e kérvények e *hó 18-ikéig* a fővárosi tanács iktató-hivatalába küldendőek s azokhoz születési, illetőségi, katonarvosi és iskolai bizonyítványok csatolandók. Bővebb felvilágosítást ad a fővárosi katonai ügyosztály (Központi városház, Károly-körtüri rész, II. em. 37. ajtó).

— **Leleketlen anya.** A Kálvária-téren járókelők tegnap délután megdöbbentő jelenetnek voltak tanúi. Egy napszámos asszony kéthetesnek látszó csecsemőjét kivette a pólýából s többször a földhöz verte. Amikor a járókelők felháborodva közbeleptek, az asszony továbbment és a Köztemető-uton egy fához, majd a városi villamos épületének a falához nyomkodta az éktelenül sivalkodó apróságot. Végre egy rendőr szakította félbe az állatias asszony kegyetlenkedését. Az asszonyt bevitte a VIII-ik kerületi kapitányságra, ahol megállapították, hogy *Gigony Karolin* 34 éves napszámos és a csecsemő saját gyermeke. Azzal védekezik, hogy a gyermeket be akarta pólyázni és tagadja, hogy kegyetlenül bánt volna vele. A leleketlen anyát a rendőrség letartóztatta, a megkínzott gyermeket pedig a gyermekmenedékhelyre vitték.

— **A központi járásbírósg helye.** A budapesti ügyvédi kamarának felterjesztése folytán az igazságügyminiszter is magáévá tette azt az eszmét, hogy a budapesti összes járásbíró-ságokat, amelyek jelenleg elszórtan vannak az egyes kerületekben elhelyezze, egy központi járásbírósgát épültesse egyesítsék. Az igazságügyminiszter a központi járásbírósgát az V. kerületben levő Szemere-utcában, a törvényszék, az ítélőtábla és kuria, valamint az igazságügyminisztérium közelében akarja elhelyezni. Ez ellen a belvárosi polgárság akciót indított. Azt sürgetik, hogy a központi járásbírósg ne az V. kerületben, hanem a Belvárosban helyeztes-sék el cserében a királyi ítélőtábláért, kuriáért,

amelyeket a Belvárosból az V. kerületbe helyezték át. Ez ügyben ma népes értekezletet tartottak a belvárosi polgárok, dr. *Maislis Mór*, dr. *Plathy György*, dr. *Baránszky Gyula* és *Pesti Ferenc* felszólalása után elhatározták, hogy az igazságügyminiszterhez memorandumot küldenek s abban megköljék a belvárosiak óhaját.

— **A Szanatórium-Egyesület közgyűlése.** A budapesti szegénysorsu tüdőbeteg szanatórium-egyesülete ma tartotta évi rendes közgyűlést gróf *Bathhány Lajos* elnöklete alatt. Dr. *Tauszk Ferenc* egyetemi magántanár, az egyesület titkára, felolvasta az évi jelentést, majd dr. *Pauer Károly* másodtitkár a hölgybizottság jelentését terjesztette elő. A közgyűlés a számadásokkal együtt tudomásul vette a jelentéseket. *Korányi Frigyes* rámutatott az eddig elért sikerekre s vázolta azokat a reményeket, melyeket az intézmény fejlődéséhez fűzhetnek. Végül újból alakították a harminctagu igazgatóságot.

— **A bikaviadal.** A tegnapi közepes érdeklődés a bikaviadalok iránt ma még jobban megcsappant. A vasárnap ünnep ellenére igen sok volt a hatalmas arénában a gazdátlan ülés és páholy. A közönség távolmaradása valószínűleg *Pouly* fiú betegségevel magyarázható, mert természetes, hogy mindenki csak ő reá kíváncsi, a nagyszerűre, az utólréhetetlenre. A megsérült mestert ma este *Clarion*, a 2-ik matador helyettesítette, aki tagadhatatlanul ügyes ember, de hiányzik belőle a *Pouly* nyugodt eleganciája és háthor-zongató vakmerősége. A festői bevonulás ma is nagyon hatásos volt, de viszont a küzdelem maga nem elégitette ki egészen a közönséget, melynek különösen felső régiói hangos zuglódásban adtak elégedetlenségüknek kifejezést. A rendőrség közbelépésére azonban csakhamar helyreállott a rend és a viadalok azontul zavartalanul folytak le. A nap szenzációját *Mery* atqueur szolgáltatta, aki a felizgott bikával valóssággal birokra kelt. Megragadta a két szarvát és hihetetlen nagy erővel addig csavarta a bika nyakát, amíg az hanyatt nem dőlt. Orkányszerű tapsvihar jutalmazta *Mery* erőprodukcióját. Ma is öt bikával folyt a mérkőzés a szokott módon és eredményyel. A legközelebbi viadal kedden, e hó 14-én lesz.

Pouly eskoda, aki a szombati bikaviadalon megsebesült, *Réczey* tanár klinikáján, az I. sz. különszobában felszükszik és dr. *Dabsy* orvos kezeli. A tereador mellett állandóan ott van egy társa, *Gras*, aki az ápolásban segítkezik. Tolmácsot is alkalmaztak *Pouly* betegága mellé, akinek a segítségével tudnak csak az orvosok érintkezni a megsebesült bikaviadossal. Orvosi vélemény szerint *Pouly* sebe 10—12 nap alatt gyógyulhat be. Érdekes, hogy a klinikán szá-zával keresik fel az érdeklődők a beteg tereador, urak és urinók, azonkívül egész nap szakadatlanul csilingel a telefon, amelyen *Pouly* állapota iránt érdeklődnek.

— **Halálozások.** Csávási *Kiss Lajos* ügyvéd, temesvármegyei tiszteletbeli főügyész hatvan-két éves korában meghalt *Vingán*. Tegnap temették el nagy részvét mellett.

— **Közlekedés a Balatonon.** A Balaton-tavi Gözhajózási Részvénytársaság június 20-tól kezdve naponként kétszer tart fenn gözhajó-járatot Siófokról Almádiba és vissza. A hajó naponta délelőtt 11 órakor és este 6 órakor indul Siófokról, míg Almádiból reggel 5:15 órakor és délután 2:20 órakor lesz az indulás.

— **Öngyilkos kereskedő.** *Hajduböszörményből* táviratozzák: Tegnap délen *Nagy Lajos* 73 éves tekintélyes fűszerkereskedő főbe-lötte magát s azonnal meghalt. Az öreg rég betegeskedett és ezen való elkeseredésében lett öngyilkossá.

— **Egyesületi élet.** *Philanthia* címmel új egyesület alakult most a fővárosban arra a célra, hogy a közönségben fejlessze a virágok nemes kultuszát és lehetővé tegye, hogy mindenki olesón jusson honi termelésű virághoz. Az egyesület élén báró *Dániel Ernő* áll. — A belügyminiszter a szükséges záradékkal látta el a Magyar Vaskereskedelmi Alkalmazottak, Vas- és Fémipari Tisztviselők Országos Nyugdíj-Egyesületének alapszabályait. Az egyesület vezetője (Budapest, VIII., Üllői-ut 4. szám) az érdeklődőknek készséggel küldi meg az alapszabályokat.

— **Rendőri hírek.** Az éjszaka a kőbányai alsó pályaudvar környékén, a 42-es váltó közelében a 785 számú, Budapest felé robogó vonat elütötte *Mátyus Mihály* 19 éves kocistát, akinek a jobb lábfejezőn keresztülmentek a

kerekek és azt összezuzták. A mentők a Rókus-kórházba vitték. — *Neustadler Margit* 17 éves hivatalnoknő (lakik: *Andrássy-ut 50.*) tegnap délután az Eötvös-térrel szemben a Dunába ugrott. Még élve kimentették és a Rókus-kórházba vitték. Tettének okát nem tudják.

FŐVÁROS

(*) **Uj utcai névtáblák.** A mérnöki hivatal előterjesztést tett a tanácsnak, amelyben új utcai névtáblák alkalmazását javasolja. A mérnöki hivatal azt a javaslatot tette, hogy 70 centiméter széles, 50 centiméter magas, oválalaku, jól emailírozott vastáblát használjanak, közepére nagy betűkkel írják a nevet, föléje római számmal a kerület számát, alája pedig, hogy utca vagy tér. A táblákat az elsőemeleti ablakok vonalába akarja elhelyezni, még pedig minden sarkon. Kéri továbbá a mérnöki hivatal, hogy a háztulajdonost kötelezzék a tábla tisztántartására. Az új táblákat egyelőre csak ott használják, ahol tábla nincsen, fokozatosan azonban a régiéket mind kicserélik.

SZINHÁZ, ZENE

** **Lakmé.** Ma végre *Arnoldson* *Sigríd* asszony is elbucszott a magyar királyi Operaháztól. Ilyen hosszasan még nem vendégszerepelt nálunk. És ennyire még sohasem tetszett a budapesti közönségnek; abban az időszakban sem, amikor finom, szép hangján még nem volt észrevehető a hanyatlás. Bucszó fölépéséül *Lakmé*t választotta, az ábrándos, mély-érzésű indus leányt, akinek a szívét egy angol katonatiszt játszi brutalitással törí össze. *Arnoldson*nak illik ez a szerep, mert báj és szomorúság vegül benne, éppen mint *Mignon*ban. Delibes valamivel szenvedélyesebbnek gondolta *Lakmé*t azokban a jelenetekben, ahol az indus leány az angol hadnagnak örök hűséget esküszik. *Arnoldson*nál a hőmérsék egy kissé leszállott; de a forró vér hiányáért édes és graciózus melanchóliájával, játékanak a nemes, szívreható kellemével kárpótolta bennünket. Az opera szenzációs számát, a párviadalt szépen énekelte, noha távolról sem azzal a fényes bravurral, amelylyel annak idején *Van Zandt* vagy *Bianchi*. Még úgy sem, mint *Vidron* kisasszony, akitől legutóbb Kölnben hallottam a trillás, stakkátós pária-dalt. A remek zenéjű opera finomságaiból és és más elmosódott a mai fölüjlesztásban, de az előadás egészben véve élvezhető volt. *Ambrosné* bájosan játszotta és énekelte *Ellent*, az angol misst. A régiéek közül *Ney Dávid* Nilakanthája még mindig imponáló. Ellenben *Broulik* a fiatal angol hadnagy szerepében már kevés illuziót ad.

** **Színinövendékek vizsgálja.** Ma délután volt az Országos Színészegyesület színésziskolájának vizsgálati előadása a *Vigszínház*-ban. Molière három egyfelvonásos vigjátékát adták egy szépen összeállított és jól sikerült hangversenyyel kapcsolatban. A fiatal növendékek között első helyen kell megemlítenünk *Tarnay Szeréna* kisasszonyt. A *kényeskedőkben* *Gorgibus* Katalint játszotta. Kedves s figyelemreméltó színpadi jelenség volt, kinek még igen szép sikerei lesznek. Dicséret illeti meg rajta kívül *Abrai Irén* s *Peterdi* *Andort*. Mind a három vigjátékban fellépet és szép bizonyítékát adta fejlődésre képes tehetségének s intelligenciájának, amelylyel minden szerepét interpretálta. A hangversenyen megütötte füllünket *Abelovszky* *Erzsébet* szép éneke; *Ellen dalát* énekelte a *Bob* hercegből. *Radó* *Aranka* kedvesen adott elő két dalt, a *Baba-dalt*, a *Germain-keringót* és különösen szép volt a tánca. A vizsga egészben véve jól sikerült és határozott fejlődést mutatott. A közönség sokat és melegen tapsolt. (sz—a.)

** **A Királyszínház** e hetének műsorát egy opera előadása teszi változatossá. Az igazgatóság a hét három napjára: szerdára, péntekre és vasárnapra ugyanis *Rossini* bájos dalművét, a *Szevillai borbélyt* tűzte ki, amelyben *Környei Béla*, a Fővárosi Nyári Színház hívbó baritonistája fogja mint vendég a cim-

szerepet játszani. A többi szerep következőképpen van kiosztva: Rozina — *Olszka Vanda*, Almaviva gróf — *Mihályi Ernő*, Bartokó — *Csiszér Arthur*, Bazilió — *Vécsey Géza*, Berta — *Szathmáry Zsuzsa*, Furió — *Oláh Gyula*, Tiszt — *Körmeny János*. A darabot, melynek előadására az összes szereplők hetek óta nagy buzgóssággal készülnek, *Konti József* tanította be és fogja vezényelni. Míg az énekes személyzet a *Szevillai borbélyra* készül, naponként Terrasse gyönyörű zenéjű operettje, az *En, te, ő!* kerül színpadra, amely állandóan nagy közönséget vonz.

** Színész-növendékek vizsgálja. Solymosi Elek nyilvánossággal joggal felruházta színésziskolájának növendékeit a jövő vasárnap, június 19-ikén délután tartják vizsgálatukat a Népszínház színpadán. Színrekerül *A faluasiak* vígjáték egy felvonása, a *Nebántsvirág* két felvonása, a *Tót leány* egy felvonása s a *Szenes leány*, *szenes leány*. E mellett a növendékek szóló ének- és táncszámokat is fognak előadni. Jegyek már holnapról válthatók a rendes délutáni árakon a színésziskola helyiségében (József-körút 18.) és a Népszínház pénztáránál.

** Kis Színház. A városligeti Kis Színház műsora e héten igen érdekes és változatos lesz. Hétfőn kerül bemutatásra s utána a hét minden napján színpadra kerül a *Turka históriák* című mulatságos, kacagató bohózat. Csütörtökön *Újváry Károly*, a budai színkör kedvelt kómikusa Pfefferkorn szerepében vendégszerepel. Pénteken lesz első előadása *Sziklay Kornél* *Castilia gyöngye* című új operettjének. Szombaton *Völgyi Aranka* lép fel hosszas szünet után először.

** Uránia-Színház. A hét minden napjára a *Spanyolországot* tüzte ki az Uránia-Színház igazgatósága. A darab iránt nagy érdeklődés mutatkozik, mert a sevillai és madridi bikaviadalokról eleven képet ad.

** A színház. Az exotikus színházak között első helyet foglalja el a newyorki kínai színház. A *Színház* művészeti hetilap legfrissebb számában *Justus József* írt cikket a kínai színházról, melyhez a kísérő rajzokat *Fireman Gyula*, a *New-York Herald* rajzolója készítette. A tartalmas szám ára 20 fillér.

Nyilttér.

„Önsegély” takaré- és hitelszövetkezet.

Budapest, VII., Wesselényi-u. 2., I. (Dobány-u. sark.)
IX. ÉVTÁRSULAT KEZDETE MÁJUS 1-ÉN.

Kölcseket nyújt hitelképek egyéneknek. Kamatok évenként csak a fennmaradó tőkétartozás után fizetendő és pedig hetenként a tőkétörlesztéssel együtt. Ingatlanokra kölcsön 1. és II-ik helyre. Váltószámtitkos! Gyors elintézés!

(Az e rovat alatt közöltnek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

SPORT

*. Athletikai versenyek. Nagy közönség gyűlt egybe ma a margitszigeti sporttelepen a Magyar Athletikai Szövetség bajnoki versenyéhez. Sok nevezés történt s már is előre biztosította a versenyek sikerét. A legnagyobb figyelmet mégis a magasugrás kellette, amelyben *Gönczynek* sikerült 182 cm-es ugrásával saját rekordját megjavítani. Az egyes versenyek eredményei a következők:

I. *Súlydobás*: 1. Kozla András (BEAC) 1269 cm. 2. dr. Porteleky (MAC). II. *100 yardos síkfutás*: 1. Mező Béla (MAC) 10³/₁₀. 2. Durand Felix (M. T. C.) III. *1/2 angol mföldes síkfutás* (804¹/₂ m.) 1. Nagy József (B. A. C.) 2' 8". 2. Niernsee Gyula (M. F. C.). IV. *Magasugrás*: 1. Gönczy Lajos (B. E. A. C.) 182 cm. (orsz. rekord). 2. Dános Árpád (B. A. C.). V. *120 yardos gútfutás*. 1. Varga Pál (B. E. A. C.) 17³/₁₀. 2. Niernsee Gyula (M. F. C.). VI. *1/4 angol mföldes síkfutás*. 1. Nagy József (B. A. C.) 54". 2. Dr. Wetzel György. (M. A. C.). VII. *Diszkoszvetés* Fóthy Nándor (Aradi A. C.) 39' 70 m. VIII. *Távolugrás*. 1. Vargha Pál (B. E. A. C.) 644 cm. 2. Mező Béla (M. A. C.). IX. *1 angol mföldes síkfutás*. (1609 m.) 1. Nagy József (B. A. C.) 5' 15³/₁₀". 2. Jónás István (M. A. C.).

*. Magyar evezősök győzelme. A nagy bécsi regatta óriási közönség részvétele mellett folyt ma le a bécsi holt Duna-ágon. Különös érdeklődés nyilvánult a budapesti evezősök szereplése iránt, kik ezuttal is fényes sikert arattak, amennyiben a párrare szám elmaradása folytán tizenhárom számból álló versenyen öt esetben győztesen érkeztek be, Ausztria

bajnokságát az idén is *Manno Miltiades* a Pannónia kitéző evezőse nyerte meg. Habár a magyarok kitéző csapatát Ausztriában ismerik, bécsi sportkörökben ily fényes győzelemre nem számítottak. Különösen kivált a Pannónia legénysége, melynek formájával már most a pesti evezős versenyek résztvevői is tisztában lehetnek. *Manno Miltiades* bámulatos munkát produkált, amennyiben Ausztria bajnokságán kívül, melyben könnyen verte linzi ellenfelét, még két erős versenyben vett részt. A verseny eredménye még fényesebb lett volna, ha a Pannóniát az I. oszt. négyesben is a baleset nem éri, hogy a Bruno-csapatával összeütközik. Így a versenyből kiesett.

*. Krakói löversenyek. Ma kezdődtek a krakói löversenyek minimális érdeklődés mellett. Az egyes futamokban csak kevés ló vett részt. Szép sikert ért el Martinkovich, aki ötször szállt nyeregbe és öt győztest lovagolt.

I. *Megnyitó gáverseny*. Díj 2000 korona. Távság 2400 méter. Mr. Lambton *Heimchenje* (Hagelin) első, Perkal második, Wiadomsk harmadik, azután Hogy volt, Hableány, Sárkány. Totalizátor: 10: 48. Helyrefogadások: 50: 224. I-re tét nem volt.

II. *Krakus-díj*. Díj 2000 korona. Távság 1400 méter. Schindler L. *Partheniaja* (Martinkovich) első, Standart (Holmes) második, Doboka (Bulford) harmadik. Azután: Lovrana, Midiegr. Totalizátor: 10: 22. Helyrefogadások: I. 50: 61, II. 50: 73.

Rudawa-díj. Díj 2000 korona. Távság 2000 méter. Schindler L. *Reporterje* (Martinkovich) első, Bátor (Holmes) második, Partana (Bulford) harmadik. Totalizátor: 10: 25.

IV. *Kétévesek előversenye*. Díj 1800 korona. Távság 1000 méter. Schindler L. *Kittyje* (Martinkovich) első, Gyémánt (Rybenski) második. Totalizátor: 10: 12.

V. *Tarnovsky emlékerseny*. Díj 5000 korona. Távság 1400 méter. Schindler L. *Gerdája* (Martinkovich) első, Boskó második. Totalizátor: 10: 22.

VI. *Oszták Jockey-Klub díja*. Díj 2000 korona. Távság 1000 méter. Schindler L. *Norrissa* (Martinkovich) első, Mr. Cock második, Bez protekyj harmadik. Totalizátor: 10: 16.

VII. *Krakói akadályverseny*. Díj 6000 korona. Távság 4800 méter. Bartosch *Gralja* (Bartosch) első, Licho Cez szlári második, Hastrman elbukott (Eltz). Totalizátor: 10: 60.

*. A Grand Prix, a 200.000 frankkal díjazott stayer versenyt ma futották a long-champsi gyepen *Ajar*, a francia derby győztese nemcsak nagyklasszisu telvérenek, de kitéző stayernek is bizonyult és elég biztos győzelmet aratott Turenne és Macdonald II. ellen, Gouvernant csak negyedik tudott lenni. Futottak még: Lorbot, Mannequin, Samsam, Devis, Rataplan, Xenophon, Profane, Orange, Blonome és Borgia. Félfossal nyerve, 2 hossal 3-ik, félhossal 4-ik. Totalizátor: 10: 17. Helyrefogadások: 10: 16, 24, 23.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ Felmentett vasutasok. Szekszárdról táviratozzák: A szekszárdi kir. törvényszék véleménye folyó hó 11-én hozott határozatot Berényi József állomásfőnök és Hayden Lajos vasúti hivatalnok ügyében, akiket a kir. ügyész hivatali hatalommal való visszaéléssel a hivatali kötelesség teljesítésének megtagadásával és hűtlen vagyonkezeléssel vádolt. A kir. törvényszék a foganatosított bünyűdi eljárást a vádlottak ellenében beszüntette, mert az államvasúti tisztviselők törvényeink és rendeleteink értelmében nem köztisztviselők. A kir. ügyész a felmentés ellen felfolyamodást jelentett be.

§§ A zugszanatórium. Két éve dr. Andreánszky Jenő ilyen címen megírta, hogy Fazekas Dániel zugszanatóriumát a hatóság becsukta és miatta Fazekast 500 korona pénzbüntetésre ítélte. A közleményben az is meg volt írva, hogy Fazekas Dániel börtönviselt ember, hogy sok ember életét, még többnek egészségét, vagyonát tette tönkre. A cikk miatt Fazekas sajtópört indított dr. Andreánszky Jenő ellen. Tegnap volt ezen rágalmazási sajtópörben a főtárgyalás dr. *Doleschal* bíró elnöklése alatt. A védő közérdek címén kéri a valódiság bizonyítását elrendelni s számos tanút jelentett be, köztük sok olyant, akinek egészségét Fazekas tönkretette. Kérte továbbá orvoskártyák beadését és az összes bűnügyi iratok beszerzését. A bíróság helyt adott a kérelemnek s elrendelte a bizonyítékok beszerzését s e végböl tárgyalást elrajolt.

TÁVIRATOK

Horvát ábránd.

Zágráb, június 12. Ma délelőtt itt népgyűlést tartottak a pénzügyi önállóság érdekében, amelyen valamennyi ellenzéki párt, beleértve a szocialistákat is, képviselve voltak. Elnökké dr. *Derencsint* (horvát jogpárt), *Thalacicot* (tisza jogpárt) és *Malacicot* (szocialista) választották meg. *Derencsin* megnyitó beszéde után dr. *Vrbancics*, akit élénken üdvözöltek, szólalt fel és azt a meggyőződését fejezi ki, hogy nagy eszmék, amilyen Horvátország pénzügyi önállósága, egyszerre meg nem valósíthatók ugyan, mindamellett az az ut, amelyet a horvát regnikoláris küldöttség követett, nem a helyes ut. Csakugyan nem is érték el, azt amit a nép óhajt. Lojálisan el kell azonban ismernie, hogy a küldöttség többsége is határozottan és hazafiasan védelmezte követelését, úgy, hogy már a tárgyalások megszakításától kellett tartani, midőn végre Magyarország engedett a többség követeléseinek. A Magyarországgal létrejött kiegyezés jobb, mint össze előző. Ez azonban nem elég, hanem tovább kell küzdeni, amíg rohammal beveszik a pénzügyi önállóság várát. (Tetszés.) Ezután dr. *Frank* szólalt fel, azt mondta, hogy a létrejött kiegyezéssel Horvátország részére nagy sikert ért el. Mindamellett néhány intézkedés Horvátországra oly nyomasztó, hogy azonnal meg kell indítani a harcot a kiegyezés ellen és a pénzügyi önállóságért és ilyekezni kell, hogy a legközelebbi választásoknál az ellenzék többségre jusson. Az utolsó szónok *Bukscheg Vilmos* szocialista kifejtette, hogy a pénzügyi önállóságért folytatott küzdelem csak akkor lehet sikeres, ha az alkotmányos szabadságjogokért és nevezetesen az általános szavazati jogért küzdenek. A gyűlés végül elfogadott egy határozati javaslatot, mely azt követeli, hogy a tartománygyűlés helyezkedjék Horvátország pénzügyi önállóságának álláspontjára és vesse el a regnikoláris küldöttség megegyését és állást foglal az általános szavazati jog, valamint a sajtó és egyesületi szabadság mellett.

A barcelonai merénylő.

Barcelona, június 12. Az esküdtzék *Artal* a Maura miniszterelnök ellen elkövetett merényletért hét évi és négy havi börtönrre ítélte.

Napirend.

Naptár: Hétfő, június 13. Római katolikus Pádai Antal. — Protestáns: Tóbiás. — Görögorsz: (május 31.) Herma. — Zsidó: Sivan Ros. Chod. — Nap két: 3 óra 4 percek. — Nyugati: 7 óra 41 percek. — Hold két: 3 óra percek reggel. — Nyugszik: 7 órakor este. Ujhold 10 óra 10 percek este.

A miniszterek nem fogadnak. Nemzeti Szalon nyitva 9-től este 8 óra lépő-díj 50 fillér.

Könyves Kálmán-társaság művészeti szalonja mező-utca 37. szám.) Megtekinthető egész talanul.

Nemzeti Múzeum. Állattár, nyitva 9 óráig délután 1 óráig. A könyvtár történelmi és földrajzi kiállítását megtekinthető 1 korona díj mellett 9 óráig délután 1 óráig. Néprajzi tárlat (Csillag-utca 3.) nyitva 9 óráig délután 1 óráig déltalanul. Nővénytár (Széchenyi-utca 1.) nyitva 9 óráig déltalanul. 9 óráig déltalanul. 9 óráig déltalanul.

Technológiai Iparmúzeum nyitva 9 óráig déltalanul. **Közlekedési múzeum** a Városligetben. 9-12 óráig és déltalanul 3-6-ig.

Iparművészeti múzeum zárva. **Az Akadémia Goethé-szobája** nyitva 10-12 óráig.

Egyetemi könyvtár zárva. **Múzeumi könyvtár** nyitva délelőtt 9-11-ig. **Akadémiai könyvtár** nyitva délelőtt 8-7-ig.

Az aquincumi ásatások és múzeum. Megtekinthető hetők egész nap III. ker. Ó-Buda, Külső-Szent-Endre. **Magyar Kereskedelmi Múzeum.** Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtára, tudakozó-osztálya és keleti mintatára V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. **Hivatalos órák:** délelőtt 9 óráig 12 óráig és déltalanul 3 óráig 6 óráig. **Hazai termékek állandó kiállítása** és kereskedelem-történeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetés és árusításokat is eszközöl) a városligeti iparcarnakban (vasár- és ünnepnapokon is) nyitva délelőtt 9 óráig 12 óráig és déltalanul 3 óráig 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság V. Váci-körút 32. szám alatt).

REGÉNY

A KIVÁLTSÁGOSAK

— Német regény. —

(26)

Akkor egy teremtet lélek sem tudott volna meg a dologról semmit sem, most pedig ki akarják szedni belőlem ezt a kis pénzt. De abból ugyan nem esznek! — tört ki hirtelen — eszemágában sincs, hogy mai születésnapomat ettől a bandától elrontassam. Kidobom az egész pereputtyot.

— Beszéljek velük? — kérdezte Frici. — Nekem van gyakorlatom az ilyesfélékben, nagyon értek hozzá, s tölem ugyan nem kapott még senki semmit. Egyáltalában nem értem, papa, hogy is izgathatód fel magadat ilyen semmisség miatt. Na, hadd csak, majd csinálom én.

Ki akart menni, de az anyja visszatartotta.

— Az nem megy, Frici, te nem tudod, hányszor járt már itt a végrehajtó. Eddig mindig csak úgy ment el, — úgy értem, egyszer csak meg kell tudnotok — eddig mindig csak lepecsételte butoraink egy részét, de nem foglalta le. De ha ezek az emberek most tudják, hogy csakugyan kapunk pénzt, akkor kell foglalnia, ezt nekünk is megmondta s ettől a látogatástól mégis csak meg kell kímélnünk a papát.

— Mindenesetre.

Frici egészen elkomolyodott és önkéntelenül is a pecsétet kereste.

— Csak olyan holmit pecsételt le, amelyen nem lehet észrevenni — sugta az őrnagy a fiainak. — A szőnyegeket, a zongorát, a könyvespolcot, a képeket, szóval olyan tárgyakat, amelyek a falnál állnak. Ah, ez borzasztó.

— És sirva fakadt.

— Csak bőgi is még hozzá! — tört ki az őrnagy. — Azelőtt az ember a születésnapjára szerenádót kapott, most pedig, hogy megöregedett és a haja megőszült, az asszony bög el egy nótát, mert nincs pénz, s a hitelezők az ajtó előtt állanak. Azért kell az embernek hatvanévesnek lennie, hogy ezt az ünnepnapot megérezze.

Káromkodva járt föl s alá a szobában és néha-néha azoknak az embereknek a beszélgetését leste, akik künn állottak a folyosón és rá várokoztak.

Hirtelen megállott Hildegard előtt és ezét a vállára tette:

— Na Hildi, belátod most már, hogy csakugyan nem várhatunk már sokáig a vőlegényedre? Hozd el minél előbb, mielőtt még késő lesz, mielőtt ez a banda mindent el nem vett tőlem, mielőtt minden holmit el nem adta és mielőtt anyáddal az utcára nem kerülök.

Olyan keserűség és olyan csüggedés angzott ki szavaiból, hogy Hildegard, noha negint mentőhorgonynak tekintették, éppenséggel nem gondolt magára, hanem csakis a szüleiére és jómaga is hangos sirásra fakadt.

— Most meg már itt van la a második — korholta az őrnagy — most már minden vagyunk.

— Ne légy igazságtalan apám — kérte Frici — zokon nem veheted anyádtól Hildegardtól, hogy szomorúak, hiszen nekem is több mint kellemetlen ez az ügy.

— Hát bógétel te is — tört ki az őrnagy, hogy meg is dagadt az ér a homlokán az ingerültségtől.

— Erre nem gondolok, de azon gondolkodom, hogyan elégtűk ki ezeket az embereket. Hogy nálatok már pecsételték is, azt nem tudtam, s ezt nem lett volna szabad elhallgatnotok. — És kisvártatva megkérdezte: — Milyen összeg miatt pecsételték?

— Rongyos kétezer márka miatt.

— Ezt mindenekelőtt meg kell fizetni és pedig még ma.

— Ezt nem szándékozom megtenni, a pecsétet elég jók.

De azért mégis ki kell fizetni ezt a kétezer márkát, — folytatta Frici nagyon

határozottan és erélyesen, — s ha nem fizeted ki te, kifizetem én. A minap nyertem néhány ezer márkát, és odaadom neked azt a kétezer márkát.

Az őrnagy csak rámered a fiára:

— És mi indít téged erre a nagylelkűségre.

— A magam és Hildegard iránt való tekintet. Csak elgondolható, hogyha az ezredemben megtudják, hogy és mint álltok, s ez nemcsak az állásomra, hanem a hitelemre is végzetes volna és olyan következményei lehetnének rám nézve, amely sem nektek, sem nekem nem volna kellemes. És Hildegardra is kell gondolnotok. Képzeljétek csak el, ha a vőlegény a legközelebbi hetekben, talán már a legközelebbi napokban, meglátogat benneteket és akkor valami szerencsétlen véletlenségből a pecsétetek észreveszi. Akkor aztán egyenesen örült hülye az az ember, ha nem nyílik ki a szeme, hogy csak a pénze kedvéért mennek hozzá. Az esküvő előtt pedig nem szabad erre rájőnnie, ezt minden körülmények között meg kell akadályozni, ha nem teszitek ti, megteszem én.

Az őrnagy egy székre roskadt és maga elé meredt, míg a két nő csöndesen sírdogált.

Frici felállott és anyjához fordult.

— Beszélni akarok azokkal az emberekkel, add ide, kérek, a hatezer márkát, fájdalom, nem megy másképpen.

— Azt a szép pénzt.

Az őrnagy nagyot sóhajtott. Hosszu idő óta először úgy aludta át az egész éjszakát, hogy nem riadt fel a gondoktól. Az az érzés, hogy hatezer márka készpénz van a házában, nagy örömmel töltötte el és a nyugalom a biztonság lelkiállapotában ringatta. És most odakünn megint azok ácsorogtak, akik a pénzt el akarták venni tőle.

— Ugy-e Frici, — fordult a fiához — megígéred nekem, hogy amennyire csak lehet, alkudni fogsz azokkal az emberekkel. Ne adj mindent oda, mert akkor semmi pénz sem marad a házukban.

A konyhapénz még elég lesz elsejéig — mondotta az őrnagy — van még vagy száz márkám.

— Százat meg én adhatok még neked — szolt közbe Hildegard — a néni nagyon bőkezűen bánt velem utiköltés dolgában.

— Száz márkát én is hozzáteszek még — mondta Frici. — Semmiféle családi érzés nem volt benne, de az a szűkölködés, amely itt uralkodott, nagyon nem volt méltó hozzá, segíténie kellett hát már, csak a maga kedvéért is, nehogy mint koldusnak a fia szerepeljen.

Frici az ajtónál még egyszer visszafordult:

— Reményem nincs ellenedre apám, hogy ezekkel az emberekkel tárgyalok vagy inkább te akarsz. . . .

De az őrnagy elhárította a dolgot magától.

— Csak menj te, én goromba lennék, s láss neki, hogy valamire menj velük.

— És Frici bement a szomszédszobába és mind bebecsátotta azokat az embereket, akik künn várokoztak. Csupa iparos és kereskedő volt. Mindannyian személyesen ismertek Fricit, nagyon barátságosan köszöntötték és egész fellépésükben nagyon szerények voltak.

Fricit az ezredben fenhéjazónak és gőgösnek ismerték, de ha valakinél el akart valamit érni, végtelenül szeretetreméltó tudott lenni. Azért hát sorra kezét nyújtott mindannyiuknak, kérdezősködött a családjuk felől és egy-két darabos élcet is neki-eresztett. Így hát félig nyert ügye is volt, amikor végre így szolt:

— Apám, aki nem érzi magát ma a legjobban arra kért, hogy beszéljek önökkel és a számláikat kifizessem, amennyire csak módjában van. Egy kicsit sokan vannak ugyan így egyszerre — tette hozzá tréfásan — de hát hiszen majd csak megegyezünk. Mindent persze nem fizethetünk ki egyszerre. Hiszen tudják, hogy apám az ő bankjának a bukása következtében vagyonának legnagyobb részét elveszítette — hazudott egy nagyot hirtelenében — azonban a legközelebbi hónapokban nagy összeg

pénzt kapunk a családi alapítványunkból és akkor mindannyiuk az utolsó fillérig megkapják a pénzüket. Most csak törleszt-hetünk, de biztos vagyok abban, hogy önök ebbe bele fognak nyugodni. Önök tudják, hogy apám ma az ő hatvanadik születésnapját üli, nem rontják hát el neki ezt a napot, amelyet feleségével és gyermekeivel boldogan szeretne eltölteni.

Nem, ezt egyikük sem akarta, hiszen a pénzüket biztos, ezt jól tudják, csak halották, hogy az őrnagy ur tegnap nagyobb összeget kapott, hát meg akarták próbálni, nem kaphatnának-e ők is belőle egy keveskét.

Frici örömmel hallotta ezeket a szavakat, ezek az emberek sokkal okosabbak és mindenekelőtt sokkal tisztességesebbek, semmint remélni merete volna. Azért hát gondolatban már is felretett egy ezrest a szülei számára. Ha ő ezek közt a kereskedők között ötezer márkát készpénzben kifizet, azok talantul meg lesznek elégedve.

Elkérte tőlük a számlákat s az öröm mosolya jelent meg ajka körül, amikor az összegeket összeadta; össze-vissza tizezer márka volt az egész.

— Akkor még megmentek ezer márkát — gondolta magában, aztán sorra elővette mindegyiküket, a lelkükre beszélt és végre elérte azt, amit akart.

Azok mind beleegyeztek, hogy most körülbelül követelésüknek a negyedrészt kapják meg s a többit pedig három hónap múlva.

Jó órahosszat tartott, míg Frici végzett s mindegyiküktől írást nem kapott, hogy a következő hónapokban nem követelődnek és számlával nem jönnek. Hogy pedig az egész idő alatt jökevények maradjanak, borral és szivarral kínálta meg őket. A bort megitták és koccintottak Fricivel az apjának egészségére, de dohányozni nem mertek a hadnagy ur jelenlétében, különösen pedig nem merték ezt megtenni az őrnagy ur szobájában.

Végre felkészültek és Frici megint mindegyikkkel kezet szorított, mindegyikükhöz volt egy barátságos szava és mint jóbarátok váltak el. A folyosóról behallatott a távozók nevetése az ebédőbe, ahol a többiek a tárgyalás befejezését várták.

Örömtől sugárzó arccal tért vissza hozzájuk Frici és letette a kétezer márkát az asztalra:

— Így, apám, ennyit megmentettem, egyelőre mindannyian ki vannak elégítve és egy negyedévig békecséggel lesz tőlük. Addig Hildi rég férjhezment már s ha csak az eljegyzésnél fog is csak tartani, akkor is fel tudom én hajtani neked azt a pár garast, egészen más dolgoknak is a végére jártam én már. De egyet szeretnék én csak tudni, apám, az a néhány adósság, mindössze tizezer márka, csak nem rabolhatja el mégis az éjszakai nyugodalmat. Azt hittem, hogy legalább is hatvan-hetven ezer márka az adósságod.

— Van is annyi, talán még több is, csak éppen nem mertem még sohasem összeszámítani.

— Ha az ember ki nem fizetheti, akkor fölösleges is — mondotta Frici közömbösen, de aztán részint kíváncsiságból, részint őszinte érdeklődésből megkérdezte:

— Hát hol uszol még, papa?

— Mindenütt, fiam, a számlák más valósággal elsárgultak és nagy részük már ósrégi.

— Na, akkor hát tulnyomóan már el is évültek.

— De Frici! — szolt meg Hildegard — az embereknek mégis csak meg kell kapniuk a pénzüket.

— Konnyú azt mondani, — mondotta az őrnagy, — de hát miből, nekem semmim sincs, legalább egyelőre.

— Van váltóadósságod is? — kérdezte Frici. — Nem veheted tőled zokon, hogy kérdezősködöm erről, de ha már mintegy kezembe vettem pénzügyeidnek a rendezését, legalább körülbelül szeretnék tiszta képet látni a helyzetről.

(Folytatása következik.)

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Nefelejts. Ön szép, kedves és barátságos és ő, azok a fiatal emberek mégis oly idegenek és annyira hidegek. Mi ennek az oka, és mit tegyen, hogy megkedveltesse magát velük? Kedves panaszát vettük, de hogy adhatnánk mi tanácsot önnek, aki a bizonyára veleszületett örök nőies és szinte ösztönyszerien finom érzékeinél fogva a legjobban tudja miként teheti magát kedvessé a környezeté előtt. Örökölt adomány már ez, Éva ósanyjuk nemes és szép öröksége, amit nem lehet mástól eltanulni vagy megmagyarázni. Legyen tehát továbbra is kedves, udvarias, néha kissé hideg és őrizzen meg mindig valamit abból a bizonyos női méltóságából. A fiatal emberekkel bánjon úgy, mintha mindegyikbe külön-külön szerelmés volna; ne mondja ki, de éreztesse velük és valamennyien rajongani fognak önért. Társalgásközben, bármily unalmas is, hallgassa meg a lovagját a legnagyobb érdeklődéssel és odaadással, és mindjárt kiváló és érdekes nőnek fogja önt tartani. Legyen szép, de ne mutassa, hogy tetszeni akar. És még sok mindent tudnánk mondani, de szükségtelennek tartjuk az egész tanítást. Olyan kérdést adott fel, amiről lehet végnélkül elmélkedni, vaskos könyveket írni, de amit egy tizenéves leány még mindig jobban fog érteni mint egy nyolevanéves aggastyán. Azután meg, hahha azokban a fiatalemberekben van a hiba!

H. R. K. 1. Egy apróhírdetést tegyen közzé s bőven kap ajánlatot. 2. Telkes Simon (Attila-utca) készséggel elősegíti névmagyarosítási ügyét. — **W. M. Várfalva.** Nem felelbezhető. **L. B. Zsarnóca.** A Fmke titkárságának (Clair Vilmos, Nyitra) írja meg az esetet. — **F. H. Szula.** A pénzügyigazgatóságnál kérelmezze. — **G. J. Homonna.** Az intévényezni szövegefelelőjét írja meg tisztán. — **W. A. Kisujlak.** Budapestben nincsen. — **S. O.** Koriától italmérik literes mennyiségben 1 korona 60 fillérért, liternél kisebb mennyiségben decinkint 20 fillérért mérhetik a szeszest italt. — **W. J. Nagy-Gorica.** Bármelyik könyvkereskedés küld, ha egy levelezőlapot ír. — **B. V. Balaton-Vörs.** A Készközlésre nem vállalkozhatunk. — **B. Sz. Ó. Nagy-Kamiza.** Gr. T. G. címe: nagyméltóság. A levelet a Budapesti Szünidei Gyermektelep Egyesületéhez (I. Koronáról-utca 3. szám) küldje. — **F. P.** Vakáció után szeptemberben kezdődik az illető osztály működése. — **F. I.** Nem tudtuk elolvasni levelét, méltóztatásuk tisztában lenni a kérdést. — **304.207. számú előfizető.** 1. Az állandó kataszternél kivételesen realiskolai bizonyítvánnyal rendelkező egyéneket is fölvesznek. 2. Az államvasuti igazgatóságához nyújtsa be a kérvényt. — **Kiváncsi.** 1. Az iktatásvitalban megkaphatja a kérvény iktatói számát és azzal a vonatkozó ügyosztályban megsürgetheti az elintézet. 2. Esetleg megengedik. 3. Nem szükséges. 4. Követelhet. — **G. J. Zalaegerszeg.** Alik középiskolai érettségijét teheti, vagy tényleges katonatisztként a pénzügyi biztosi szakvizsgálatra csak úgy bocsátják, ha az illető pénzügyigazgatóság által kiállított bizonyítvánnyal igazolják, hogy pénzügyminiszeri engedély alapján pénzügy-, vám- vagy adóiroi biztosi négy havi gyakorlaton voltak. — **W. V. Sátorajanjehely.** A Magyar Kereskedelmi Múzeum (Budapest, VI. Váci-kört 32. sz.) készséggel bocsátja rendelkezésére a vonatkozó jegyzéket. — **O. M.** Semmiképp sem gyöngéd nyilatkozat és súlyosbító körülmény, hogy semmiféle szellemesség nincs benne. — **L. L. Szabad Lyceum:** Budapest, IV., Zöldfa-utca 38. szám. — **Ca. J.** Az illető újság szerkesztőségétől tudhatja meg. — **Fiatal anya.** A hegédi kezelése könnyebb. — **K. A.** A newyorki osztrák-magyar konzul: eserneki és tarkói Desselwffy Tamás, a chicagói: Huber Sándor, a fladelfiai: Grivice György, a pittsburgi: Weisz Jakab, a honolulni: Schäfer F. A., a St. Inon de Portorikói: Stuble J. D., a manillai: Debrunner Alfonz. — **Vámház.** 1. Az iparilag előállítható legtisztább vas az, amely 2000 Celsius-foknál olvad meg. De van vas, amely 1600, 1200, 1100 Celsius-foknál is megolvad. 2. Amália-nap: július 10. — **S. J.** 1. Négy középiskolai fizetésiggyel kaphat vasúti altszti állást, évi fizetés 840—3200 korona 200—600 korona lakáspénzzel. 2. Kivételesen kaphat engedélyt az utolsó vizsga letétele előtt. 3. Megállapodástól függ. — **Részika 55.** Bármely postaigazgatóság révén megtudhatja. — **G. J. Kisvárd.** Bírósági végrehajtói vizsgára ügy középiskolai bizonyítvánnyal, adóvégre-

hajtói vizsgához érettségi bizonyítvánnyal bocsátják. A bírósági végrehajtói vizsgát valamely elsőfokú királyi törvényszék vizsgálóbizottsága előtt, az adóvégreajtói vizsgát bármely pénzügyigazgatóság előtt teheti le. — **Gracchosok.** Mind a hármat lehet. — **Kassai nőt tag.** — **K. J. Nagy-Szombat.** A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége (Budapest, V. Sas-utca 1.) készséggel ad fölvilágosítást.

KÖZGAZDASÁG

Hetiszemle.

Budapest, június 12.

I.

Teljes stagnáció uralkodott a lefolyt héten is az értéktörszén. Az az apátia, amely a nemzetközi piacokon is erőt vett az értéktorgalmon, a budapesti piacra annál nyomasztóbban hat, mert a kedvezőtlen terméskilátások nálunk minden körülmények közt tartózkodásra kell, hogy hangojjanak. A tartózkodó állásfoglalásból sem a pénzhiány ténye, sem más körülmények nem zökkenhették ki az üzletvilágot. Még a vezetőpapírok is csak névleges árfolyammal bírnak, mert kötés alig fordult elő. Az árfolyamok csak lényegtelen változást szenvedtek, amiről a következő összehasonlítás is ad képet:

	Junius 3.	Junius 10.	Különb-ség
Magyar koronajáradék	97.20	97.20	— —
Magyar hitelrészvény	748.25	747.—	— 1.25
Osztályorszájáték	1750.—	1820.—	+ 70.—
Osztrák hitelrészvény	641.50	641.25	— 0.25
Adria	480.—	478.—	— 2.—
Közúti	573.50	572.—	— 1.50
Városi	329.50	330.50	+ 1.—
Rimamurányi vasmű	488.—	484.—	— 4.—
Salgótarjáni bánya	533.—	531.—	— 2.—

II.

A hét elején még nagyban tartott sorvasztó szárazságot a hét második felében jórészt országos eső váltotta föl s ha az elvirágozott buzán nem is segíthetett már, de a szemképződésre még mindig áldásosan hathat. A külföld sem dicsékedhetik kielégítőbb időjárással, a Balkán-államokban pedig a tartós szárazság rengeteg károkat okozott. Érthető tehát, ha a hangulat úgy a külföldön, mint az annak áralakulásától ezuttal teljesen független bel-földön a hét első részében szilárd volt, a hét végével némileg hanyatlott. Buzában erőteljes vételkedv konstatalható, a mal-mok közel 200 ezer métermázsa buzát vásároltak fedezetélül ama nagy lisztkötéseknek, amelyekre utóbbi időben bel- és külföldön szert tettek. Rozsban vételkedv nem mutatkozik s így az üzlet minimális. Takarmányárpa-ban élénk a kereslet és készlet alig van. Evvel ellentétben nagy készletek vannak zabban, amely iránt való hangulat a kereslet hiánya folytán nagyon elgyengült. Tengeri ára szilárd, üzletmenet élénk.

A határidőpiac záróárfolyamai a mult hét elején és végén a következők voltak:

	Jun. 6.	Jun. 11.	Különb-ség
Buza októberre	9.34	8.89	-45 fill.
Rozs októberre	6.94	6.75	-19 "
Zab októberre	6.08	5.78	-31 "
Tengeri júliusra	5.46	5.20	-26 "
" aug.-ra	5.56	5.31	-25 "
" 1905. máj.-ra	5.78	5.45	-33 "

Vásárosarnok. (Vámos és Bruszt jelentése.) Az élelmiszerpiac forgalma kis hozatalok mellett az egész héten át nem mondható kielégítő eredményűnek. Részleteiben a következők alakult az üzlet: **Husfélék:** vidéki marhahas eleje 90—96, hátulja 96—110 korona 100 kilonként. — **Ölött borjúk** bőrbén, hosszan mérve, súlylevonás nélkül 88—110 fillérről voltak a forgalomban kilonként, minőség szerint. Lehuzott sertésbús 120—140, sertések szalonnával 110—120 fillér kilonként. — **Tajásban lanya** az üzlet és ma l. r. friss telt tojás 55—56, gyengébb minőségű 54—55 koronát jegyzett eredeti ládkonként. — **Taj-termékek:** 1. rendű szövetkezeti teavaj 196—200, jó friss főzovaj 140—160 fillér, friss tehénturó 20—24 fillér kilonként. —

Vágott baromfi: idei hizott libák kilója 130—140 fillér. — **Élő baromfi:** rántani való csirke 1.20—1.30, süttivaló 1.50—2.20, tyuk 2.60—3.20, hizott liba 6—10 korona páronként. — **Ózek** kilója 130—140 fillér. Szoló-rák 16—20, leves-rák 4—6 fillér. — Cseresznye, eper, meggy, ribizli kielégített mennyiségben érkezik, és ma cseresznye 20—40, meggy 32—60, ribizli 30—50, eper 40—60 fillért jegyzett különként minőség szerint. — **Uj burgonyában** kisebb hozatalok mellett ma szilárd volt az üzlet és mosott, fejlett rózsaburgonya 9.— koronát jegyzett métermázsként vaggontételben.

Közlemény.

(Közvetlen forgalom a botgár fejedelmi államvas vasutak és a Magyar Polyam- és Tengerhajózási r.t. között Somovit és Rustukon át.)

A Magyar Polyam- és Tengerhajózási r.t. igazgatósága közli, a fenti forgalomban 1904. évi március hó 15-től érvényes díjszabás 5. kivétel díjszabásában felsorolt papír, üveg stb. a folyó hajózási évadban elszállítandó küldeményekre a következő mérsékelt díjtelek engedélyeztetnek:

Fuvarlevélenként 5000 kgr. 1000 kg. felad. esetére

	100 kilogrammonként:	350 öts.	289 öts.
Budapest—Sofia			
Zimony			
Belgrád	320	259	
Semendria			
Báziás	300	254	
Orsova	275	239	
Radujevácz	259	233	

E mérsékelt díjtelek a folyó hajózási évadban elszállítandó küldeményekre, az eredeti feladási díjtelek, illetve fuvarlevélmásozpódlányok bemutatása ellenében visszajárítás útján nyerne alkalmazást.

A díjszabás 9. sz. kivétel díjszabásának I. sorozatába (175. oldal) a magyar szövegben felveendő „Márványliszt 306. a. tétel” és az ezen kivétel díjszabásában felsorolt „Márványhamu”, „Koks” és „Kőfaragóárak” szavak egy-egy 2-gal jelölendők meg. Budapest, 1904. június 8-án.

Az igazgatóság.

Valódi angol Lawn-Tennis.

Tornaszekély, függő-ágyak és mindenemű hálóak. Ruházó- és kenderárak legelőbb megbízható forrása:

Seffer Antal

szporteszközök és kötélgyártó ipartelepe
Budapest, IV., Károly-utca
betszám 12.

(Közp. városahé épülete.)
Alapítottott — 1878.
Telefon: 15—56.
Képes árjegyzék kívánatra bérmentve.

A titkos betegségek alapos gyógyításáról.

Ne sajnálja senki a fázadozást ilyen komoly ügyben, jelentkezék egyszer személyesen, mert a legujabban külföldön szerzett speciális műszerekkel még a legrejtőbb betegségek is pontosan meg lehet határozni a székhelyét, elterjedését, minőségét, kórokozóját: bármily mélyen fejtse is be magát a kóranyag a szervekbe, vagy a test nedveibe. Ezen beható vizsgálat alapján teljes biztossággal meghatározható a betegségi állapotnak megfelelő, alapos gyógyuláshoz vezető speciális gyógyítási mód is, amelyet mindenki, foglalkozásának megzavarása nélkül, otthon is elvégezhet. Ha valakinek lehetetlen volna megjelenni, akkor csak írja le a baját, amelynek pontos átvizsgálása után megkapja az utasítást és a megfelelő speciális gyógyszereket is — a legnagyobb titoktartás mellett. Leveleibe válaszátalajjal mellékeljen. A gyógykezelés befizetése után a leveleket elgetűik, vagy kívánatra mindenki visszakapja azokat.

Ilyen tökéletes és házagóffó hazánkban Dr. Palócz v. kórházi orvos, specialista, országos hírű intézet (Budapest, VII., Kerepesi-ut 10.), ahol jóakarattal, öszintén és lelkiismeretesen kaphat mindenki (ugy férfi, mint nő) a neki éetrol felvilágosítást, ahol a beteg vére és testnedvei megvizsgálunk, idegei megérősdönnek, az egész szervezet megszabadul a kóranyagoktól és lelki kinyai is megszűnik.

A mindennapi foglalkozás megzavarása nélkül, biztos sikerrel, alaposan és gyorsan gyógyítja már sok év óta Dr. Palócz az ő speciális gyógymódjával még a legelhanyagoltabb esetekben is a bujakóros sebeket, huygcsó-, hólyag-, ideg- és hátrgerinc-bajokat, sérveket, az önfertőzés és szifilisz utóbajait, magümlést, elgyengült férfierőt (impotenciát), kezéző olmozási aranyeret, verőbajokat, bőrbetegségeket és a női nemű szervek minden betegségeit. Nők részére külön vártóterem és külön kijárat van. A rendelést Dr. Palócz önmaga és egyedül végzi naponta délelött 10 óráról délután 6 óráig (vasárnap délt 12 óráig).

Cím: Dr. Palócz v. kórházi orvos, specialista, Budapest, VII., Kerepesi-ut 10.

SHINNÁZAK.

Hétfő, 1904. június hó 13-án.

M. KIR. OPERAHÁZ

Zárva.

Heti műsor:
Kedd: A varázsviola.
Szerda: Hunyady László
Csütörtök: Vizsgaelőadás.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Romeo és Julia.

Dráma 5 felvonásban.
Kezdetre 7 1/2 órakor.

Heti műsor:

Wédén: Annksa.
Szerdán: Monna Vanna.
Csütörtök: Közönyt-közöny-
nyel.
Pénteken: Sötétség.

VIGSZÍNHÁZ.

Csók pirulák.

Bohózat 3 felvonásban.
Személyek:

Frontignan Góth
Odette Varsányi
Angéle Kertész
Bicotné Nikó
Javriette Vendrei
Brackson Szerényi
Lartigoul Balassa
Maxime Tapolczai
François Bárdi

Kezdetre 7 1/2 órakor.

Heti műsor:

Egész héten: Csók pirulák.

NÉPSZÍNHÁZ.

Bob herceg.

Regényes operett 3 felvonásban.
Személyek:

A királyné Keresztyél
György, fia Cserej J.
Viktória Dóri
Lancaster Raskó
Pompoulin Kovács M.
Hopmester Solymosi S.
Táncmester Ujvári

Kezdetre 7 1/2 órakor.

Heti műsor:

Keddén: Szalmaözveggy.
Szerdán: Casanova.
Csütörtök: Szalmaözveggy.
Pénteken: Katinka grófnő.
Szombaton: Szalmaözveggy.
Vasárnap: Lumpácius.

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ.

A kaméliás férfi.

Fővárosi életrajz énekekkel 3 felv.
Kezdetre 7 1/2 órakor

MAGYAR SZÍNHÁZ.

A hajduk hadnagya.

Nagy operett 3 felvonásban.
Személyek:

Blanchefort B. Szabó J.
Balajthy Barkas
Kressenbrón Marton
Vivvot Gíréth
Bischoffshofen Korda S.
Borony Ráthonyi
Hájas András Tollasi
Barbarina Keleti
Gaston de Jancourt Eszengyörgyi
Scherfenberg Dénes
Aranyvirág Sántori
Ulrich Ujvári
Pásztorhá Szentmiklósy

Kezdetre 8 órakor

Heti műsor:

Egész héten: Szulamit.

KIRÁLY SZÍNHÁZ.

Én, Te, Ő!

Operett 3 felvonásban
Személyek:

Vergy gróf Németh
Gabriella Bánó I.
Concy Papp
Millepertuis Kármendy
Yolande Bánó
Maxime gróf Somori
Alcofrabas Véscey
Coco Ferenczy
Macach Gyöngyi
Mitty Csatai
Ysabean Baracsy

Kezdetre 8 órakor.

Heti műsor:

Keddén: Én, te, ő!
Szerdán: Széviliai borbély.
Csütörtök: Én, te, ő!
Pénteken: Széviliai borbély.
Szombaton: Én, te, ő!
Vasárnap: Széviliai borbély.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

Spanyolország.

Kezdetre 7 1/2 órakor.

Heti műsor:

Egész héten: Spanyolország.

VÁROSL. NYÁRI SZÍNHÁZ.

A chansonette.

Operette 3 felvonásban.
Kezdetre 7 1/2 órakor.

ŐS - BUDAVÁRA VILLANYVÁROS!

Nyitva d. u. 6 órától reggeli 4 óráig.
Ma hétfőn, június 13-án.

A nagy variété-színpadon még csak rövid rövid ideig lépnek fel!

Georges és Gusztáv Edler, alpesi jelenet
Sleeds Cooque spiritusztikai paródia.
Trois frères Coaque, ekvilibrások.
és a többi nagyszabású attrakció.

FOLIES COMIQUE.

A kis Garnizonból. A szabad területen: Mr. Sarino a tükörkirály. Francia színház. Monte Carlo. Katonaszínház és külföldi zenekarok.
Beleépül 60 fillér. Kedvezményes jegyek a városi tőzsdékben. Előre váltott páholy-jegyek a területre is szabad bemenetre jogosítanak.

VIZSGALATI AJÁNDÉKUL

iskolai könyvtárak számára a leg-
előcsöb, legjobb és legalkalmasabb
a

Filléres Könyvtár.

Magyar fiuk, magyar leányok számára.

Szerkeszti: PÓSA LAJOS.

Elbeszélések, regék, történelmi elbeszélések, versek, szindarabok és utleírások gyűjteménye.

Egy-egy kötet ára színes borítékú bekötésben 50 fillér.

Most jelent meg:

- 200. Egri György. Jókai Mór élete. ... -50
- 199. Krúdy Gy. Robinzonok a Kárpátok között. ... -50
- 198. Sebök Zs. Falusi cica a városban. Képekkel. ... -50
- 197. Gegus Ida. Tündérmesék III. gyűjt. ... -50
- 196. Perényi Lajos. A hazáért. Hazafias elbeszélések. Képpel. ... -50
- 195. Gárdonyi G. Bolond Istók. Képekkel. ... -50
- 194. — Tihanyi Pista. Képekkel. ... -50
- 193. Benedek Elek. Elek apó meséi. II. gyűjtemény. ... -50
- 192. Gárdonyi Géza. Mindentudó Gergely bácsi második könyve. Képekkel. ... -50
- 191. Móra I. Katóka könyve. Mesék, versek képekkel. ... -50
- 189-190. Lőrinczy György. A bizófalvi harang szava. Elbeszélés. Képekkel. ... 1.-
- 188. Lampérth Géza. Elmúlt idők. Történelmi rajzok. Második gyűjtemény. ... -50
- 185-187. Tábori R. Görbe hegyek országa. Képekkel. ... 1.50
- 184. Krúdy Gy. A dévényi fazekas. Képpel. ... -50
- 183. Garády Viktor. Kerek erdő. Történetek, képek az állatvilágból II. gyűjt. Képekkel. ... -50
- 182. Sebök Zs. Cicaórló — nyulról. Képekkel. ... -50
- 181. — A hős nyulaeska. Képpel. ... -50
- 180. — A gyöngyhuszár. Képekkel. ... -50
- 179. — Cserebogár urfi a tengeren. Képekkel. ... -50
- 177-178. Sas Ede. Kurucok csillaga. Történelmi elbeszélés képekkel. ... 1.-
- 176. Krúdy Gyula. Két vándor. Elbeszélés képekkel. ... -50

Minden kötet külön is kapható.

Megrendelésnél minden címért 51 fillér (4 fillér portóra való) küldendő be, hogy aztán bérmentve küldjük meg a rendelt köteteket. Husz kötetért 10 korona küldendő be. A Filléres Könyvtár teljes jegyzékét kívánatra mindenkinek megküldjük.

Singer és Wolfner könyvkiadó-hivatala ==
BUDAPEST,
VI, ker., Andrassy-út 10. sz.

75 krajcár

darabja a legszebb mintázott és fehér batiszt rövid alsónadrágnak. Legkellemesebb nyári viselet. Vidéki megrendeléseknél csak a csipőbőség megjelölése szükséges.

KERTÉSZ PÁL

Budapest, VII., Kerepesi-ut 44,
a Népszínházzal szemben.

Betöltendő állások, teljes címekkel vannak kizárva, valamint szalmából a hetenként kétszer megjelenő, Országos Pályázati Közlönyben. Egyes szám 40 fillér. Kiadóhivatal, Budapest, József-körút 9. 10206

- 10 holdas telepek, (bellek, szántó, kaszáló, szőlő) előny és feltételekkel vehető Tázlaron. Gauser Sándor, Kalocsa. 10200
- Baleset és birtokbiztosítás. Kereskedő, hivatalnok és minden nemül más alkalmazottak elsőrendű biztosító társaság által, mint csendes közvetítő magas javadalmazással szerződtetnek. Ajánlatokat kérünk „Titokban” alát a lap kiadóhivatalába. 10184
- Partiban vett damaszt-abroszok, szervettek, vásznak, törülközők, chifonok, zsebkendők, alkalmi vétel egy gyáros visszamaradt árukezeléséből, olcsón eladó egy egészben, mint részben. Menzser, Akácfa-utca 82. 10152
- Csoport: 3-13 éves fiuk részére: egy nadrág, egy flonoz trikó, egy sapka, egy nadrágrító, mind együtt 1.- ft. Férfi vászonöltöny ... 6.- ft. Férfi lüsteröltöny ... 9.- ft. Férfi teniszöltöny ... 8.- ft. 9-16 éves ifjak részére: vászonbél, a nadrág lóvalag-részsel 4.50 ft. Ugyancs urak részére ... 5.50 ft. Divatos fehér férfi tenisznadrág ... 6.- ft.

GUMMI

és halhólyag-övszerek. Legfinomabb gyártmányok. Árak 12 darabonként: Kor. jó 1.- GUMMI jobb 1.80 GUMMI legfin 3.50 GUMMI Irandi 5.-

Nevertip legfinom, paragummi, igen tartós, legjobb a világon, 12 db. 10 K. Capottes amerikai rövid, K. 5.- 7.- 9.-, 12 db. legkedveltebb minta K. 3.50-
Halhólyag, legfinomabb 12 db K. 3.50, 7.-, 10.-
Használt, utasítás ingyen. Minden rendelés után 10% árazedem.

Diszkrét szétküldés. Szuspensorium, darabja K. 0.60, 0.80, 1.20.
Sérvkötő, legjobb rendszert K. 3.20, 4.50.
Dianna-öv, (havi kötszer) K. 4.50, 6.50.
Irrigator, főszerelvé 1.40, 3.50, 4.80.
Külön árjegyzékkel dus illusztrációkkal, betegápolási és kényelmi gummitáskákról ingyen küld.

RIVAL Berpest, VII. B. Garay-u. 12.

KOCH

TESTVÉREK
Budapest legnagyobb férfi- és gyermekruházruha áruház IV., Károly-körút 26.
Szombaton éjjel nyitva.

Butorvevők
40 százalékos megtakaríthatnak. Kramer egred, Károly-körút 15. első emeleten. Adunk-vesztük keveset használt butorokat. 4052

Cigarettaözók!
Legjobb a Rizspapírból gyártott Uránia szivarkahüvelyek. Beszereshetők Uránia szivarkahüvely rakárban. Budapest, Kertész-utca 33. Mintázott árjegyzék ingyen és bérmentve. 4053

Földszintes házamat, júnyos feltételekkel eladom, Bővebbet VIII., Futó-utca 4. sz. 20290

Gépészek
kerestetnek. Föltételek olvashatók az Országos Pályázati Közlönyben. Szám 40 fillér. Kapható eskika a kiadóhivatalban, Budapest, VII., József-körút 9.

Parisnyavilág LUKÁCS M.

IV., Kigyó-utca 5.
Legelőcsöb bevásárlási forrás!
Férfi- és gyermekharisnyákban.

FOGAK

szájpadlás nélkül 3 koronától. — Az általunk készített és szájpadlás nélkül használtatottak. Jéget 40 fillér átalkattanak. — Vidékiek 12 óra alatt kielőtnek. 10 év jótállással.

Fogorvos intézet:
BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 50. I. em.
Fogorvos: LÖFFLER EMIL. Technikai főnök: GROSSMANN S.
Tartós plomák 3 koronától, foghúzás érzéstelenítve 2 koronától. Fogad: reggel 8-tól este 8-ig. Vasár- és ünneppanokon is. — Méréssek árak. — Részletzetésre is.

FÉRFI és NŐI

nemi betegségek, férégyengesség (impotencia) alapos gyógykezelésére legjobban ajánljuk

DR. KAJDACS

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos.
Rendel: 9-4-ig, este 7-8-ig.
Budapest, IV., Kigyó-u. 5. (Klotild-pal. I. em.)
Levél útján is biztos gyógyísker.

SZIMFONIA HANGVERSENY

Kezdetre d. u. 5 órakor. Vége este 10 órakor.

CIRCUS BEKETOW

Hétfőn este 7 1/2 órakor
Csak még 4 nap!
Halálugrás
kerékpáron, végheszvi a híres mesterkerékpáros SCHNEIDER ALFRED.
Ezenkívül a fényes műsornak legjobb 14 száma. Balletkar. — 10 bohóc és augusztok.

ZSÁK

A legjobb új és egyszer használt vízhatlan ponyva legelőcsöb kapható
FISCHER J. ponyva- és zsák-áruházában ==
BUDAPEST, V., Nádor-utca 31-33.
Veszek állandóan, minden mennyiségben, használt zsákok és becserelek újakra használt terményálokat.
Ponyvakölesző intézet. Legszöbőbb kiszölgálás.
ALAPITVA 1882.
A 18934. számú

Önműködő tápszerkezet gőz-kazánok számára
című 1899. december 22-ről kelt magy. szabadalomra
vevők vagy engedélyesek kerestetnek
Szives ajánlatok „W. M. 3587” jellegre a. Mosse
Ruöl, Bécs, I., Seilerstátte 2. továbbít.

Vászon

chifon- és damaszt-árúk, valamint asztal-és ágyneműk, legjobb minőségben olcsó árakban kaphatók.
Menyasszonyi kelengyék 100-tól 1000 forintig.
Auer Ignác fia vászon-, fehérnemi és divatruka gyári rektára
BUDAPEST, VII. ker. Kerepesi-ut 10.
Árjegyzék, valamint vászonmintákat ingyen küldök.
Alapítottat 1839.

Zálogcédulát

arany és ezüstrel, ugyzintén fém aranyat és ezüstöt a legmagasabb ártan veszek, legelőcsöb eladó mindennemű arany és ezüst tárgyakat.
Fuchs Dávid utóda
V. áczli-utca 10. I. em. 5.
Képes árjegyzék ingyen.